

Plats och tid: Styrelserummet, onsdagen den 10 april 2024,
kl. 13:00-14:22

Beslutande

Anders Öberg (S), ordförande (§§ 55-66, 68-81)
Camilla Friberg (S) (§§ 55-66, 68-81)
Johannes Sundelin (S) (§§ 55-69, 71-81)
Bengt Westman (S), ersättare
Erik Söderlund (S), ersättare
Kristina Taimi (S)
Mats Niemi (S), ersättare (§§ 67, 70)
Glenn Berggård (V), vice ordförande (§§ 55-66, 68-81)
Christina Snell Lumio (V), ersättare
Birgitta Johansson Huuva (C) (§§ 55-66, 68-81)
Caroline Svensson (C), ersättare (§ 67)
Linda Frohm (M) (§§ 55-66, 68-81)
Daniel Bergman (M)
Kenneth Backgård (SJVP)
Doris Messner (SJVP)
Håkan Kero (KD), ersättare (§ 67)
Margareta Törelid Haapaniemi (KD), ersättare (§ 67)
Marianne Sandström (SD)
Lars-Åke Vikström (SD)
Magnus Häggblad (SD), ersättare (§ 67)

Övriga närvarande

Ulrika Sundquist, regiondirektör
Helena Trældal, kanslichef
Jan Öström, ekonomidirektör
Roger Jönsson, kommunikationsdirektör
Pia Näsfall, hälso- och sjukvårdsdirektör
Jonas Thörnqvist, projektchef
Moa Johansson (S), politisk sekreterare
Erika Sjöo (SJVP), politisk sekreterare
Marita Wikberg (KD), politisk sekreterare

Justeringens plats och tid

Justeras digitalt

Paragrafer § 55-81**Underskrifter**

Sekreterare

Emil Eriksson

Ordförande

Anders Öberg

Tjf. ordförande

Kenneth Backgård (§ 67)

Justerare

Marianne Sandström

Ärendelista

§ 55	Sammanträdet öppnas.....	5
§ 56	Upprop/fastställande av närvarorätt	6
§ 57	Val av protokolljusterare.....	7
§ 58	Fastställande av slutlig föredragningslista	8
§ 59	Regiondirektörens rapport 2024-04-10.....	9
§ 60	Meddelanden till regionstyrelsen 2024-04-10.....	11
§ 61	Delegationsbeslut anmälda till regionstyrelsen 2024-04-10.....	13
§ 62	Åtterrapporering från regionstyrelsens temasammanträde 2024-04-10.....	14
§ 63	Val förrättade av regionstyrelsen 2024-04-10.....	15
§ 64	Forskningsbokslut 2023	17
§ 65	Patientnämndens årsrapport 2023	19
§ 66	Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport 2023	23
§ 67	Årsredovisning Norra sjukvårdsregionförbundet 2023 inklusive Regionalt Cancercentrum Norr.....	30
§ 68	Reviderad verksamhetsplan och budget 2024-2026 för Norra sjukvårdsregionförbundet.....	33
§ 69	Revidering av förbundsordning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg	35
§ 70	Ändrade ägarförhållanden Matlaget	39
§ 71	Beslut donation av utrustning till Ukraina, 2024-04-10.....	41
§ 72	Revisionsrapport Granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbetet	43
§ 73		

	Remiss av betänkandet Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62), S2024/00085	47
§ 74	Remiss Begäran om yttrande till Riksdagens ombudsmän (JO) rörande handläggning av begäran om allmän handling	54
§ 75	Ansökan om dispens för avsteg från dygnsviloregler, vägburen ambulanssjukvård	56
§ 76	Behandling av uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2023	60
§ 77	Redovisning av motioner per mars 2024	67
§ 78	Återremittering Angående Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer 2023	70
§ 79	Återremittering Motion 16-2023 om mammografi för kvinnor över 74 år	75
§ 80	Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten	81
§ 81	Sammanträdet avslutas	84

§ 55

Sammanträdet öppnas

Regionstyrelsens ordförande förklarar sammanträdet öppnat kl. 13:00 den 10 april 2024. Sammanträdet genomförs i styrelserummet, Regionhuset i Luleå/Teams.

§ 56

Upprop/fastställande av närvarorätt

Upprop av deltagare genomförs, se protokollets framsida.

§ 57

Val av protokolljusterare

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att utse ledamoten Marianne Sandström (SD) att jämte ordförande justera protokollet.

Justering sker digitalt.

§ 58

Fastställande av slutlig föredragningslista

Dnr NLL-00424-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Fastställa föredragningslistan, med ändringen att ärendet *Redovisning av motioner per mars 2024* tillförs dagordningen som punkt 23.
2. Bereda Linda Frohms (M) väckta initiativärende och hantera vid ett kommande sammanträde.

Ärendets behandling under sammanträdet

Ordförande föreslår att ett nytt ärende tillförs dagordningen som punkt 23 – *Redovisning av motioner per mars 2024*.

Linda Frohm (M) väcker ett initiativärende om månatlig mätning och uppföljning om arbetsmiljö inom regionens verksamheter.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag, med tillägg enligt ovan, under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

1. Initiativärende 2-2024 om månatlig mätning och uppföljning om arbetsmiljö inom regionens verksamheter
2. Redovisning av motioner per mars 2024 – styrelseärende

§ 59

Regiondirektörens rapport 2024-04-10

Dnr NLL-00003-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. lägga informationen till handlingarna.
2. Tillföra ett yttrande till beslutsförslaget enligt nedan.

Yttrande till beslutsförslaget

Mars månads ekonomiska rapport och aktuell årsprognos visar på ett fortsatt svårt ekonomiskt läge för regionen. Underskotten i divisionerna är fortsatt stora och regionstyrelsen ger därför regiondirektören i uppdrag att förtydliga respektive verksamhets ekonomimål.

Den samlade ekonomistyrningen ska sikta på ett verksamhetsresultat som med tydlig och stegvis progression är positivt senast vid utgången av 2025 och för detta år inte är sämre än -200 mkr.

Ärendets behandling under sammanträdet

Anders Öberg (S) föreslår att yttrande till beslutsförslaget tillförs protokollet enligt följande:

Mars månads ekonomiska rapport och aktuell årsprognos visar på ett fortsatt svårt ekonomiskt läge för regionen. Underskotten i divisionerna är fortsatt stora och regionstyrelsen ger därför regiondirektören i uppdrag att förtydliga respektive verksamhets ekonomimål.

Den samlade ekonomistyrningen ska sikta på ett verksamhetsresultat som med tydlig och stegvis progression är positivt senast vid utgången av 2025 och för detta år inte är sämre än -200 mkr.

Kenneth Backgård föreslår bifalla Anders Öbergs tilläggförslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag, med tillägg enligt ovan, under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget.

Ärendet

Regiondirektörens rapport enligt bilaga.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens rapport 10 april 2024
2. Månadsrapport februari 2024
3. Miljörapport Region Norrbotten 2023
4. Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport 20 mars 2024
5. Regionala utvecklingsdirektörens rapport 19 mars 2024
6. Fördjupad analys av personal och kompetensförsörjning i Region Norrbotten 2023

§ 60

Meddelanden till regionstyrelsen 2024-04-10

Dnr NLL-00011-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare

Regionens revisorer, PwC

Matlaget i Gällivare AB

Regionala utvecklingsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden

ÄmneSkrivelse & revisionsrapport –
Grundläggande granskning av
uppdragsberedningen

Protokoll 2024-02-21

Protokoll 2024-03-19

Protokoll 2024-03-20

Beslut, Uppföljning vårdval primärvård
januari-december 2023Rapport, Uppföljning vårdval
primärvård januari-december 2023

Beslutsunderlag

1. Skrivelse – Grundläggande granskning av uppdragsberedningen RN -23
2. Revisionsrapport – Grundläggande granskning – Uppdragsberedningen RN -23
3. Protokoll styrelsemöte Matlaget i Gällivare AB 2024-02-21
4. Regionala utvecklingsnämndens protokoll 2024-03-19
5. Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll 2024-03-20
6. Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut 2024-03-20 § 24 - Uppföljning vårdval primärvård januari-december 2023

7. Uppföljning Vårdval primärvård januari-december 2023

§ 61

Delegationsbeslut anmälda till regionstyrelsen 2024-04-10

Dnr NLL-00019-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att godkänna förteckningen över delegationsbeslut.

Sammanfattning

Följande delegationsbeslut redovisas:

Regiondirektör

- Nationella överenskommelser 2024 – Tillgänglighet i hälso- och sjukvården
- Nationella överenskommelser 2024 – God och nära vård
- Nationella överenskommelser 2024 – Förlossning och kvinnors hälsa
- Nationella överenskommelser 2024 - Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Ekonomidirektör

- Avskrivning av fordringar mars 2024
- Ökning av aktieandelen i pensionsportföljen

Regionjurist

- Förteckning över delegationsbeslut gällande avslag av begäran om allmän handling i upphandlingsärenden

Beslutsunderlag

1. Nationella överenskommelser 2024 – Tillgänglighet i hälso- och sjukvården
2. Nationella överenskommelser 2024 – God och nära vård
3. Nationella överenskommelser 2024 – Förlossning och kvinnors hälsa
4. Avskrivning av fordringar mars 2024
5. Delegationsbeslut gällande avslag av begäran om allmän handling i upphandlingsärenden
6. Ökning av aktieandelen i pensionsportföljen 2024-03-12
7. Nationella överenskommelser 2024 - Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention

§ 62

Återrapportering från regionstyrelsens temasammanträde 2024-04-10

Dnr NLL-00028-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Ordföranden informerar om regionstyrelsens temasammanträde 10 april 2024 som bestod av följande:

- Aktuellt läge angående disponibla allmänmedicinska vårdplatser i hälsocentralen i Jokkmokk.
- Specialistpsykiatriskt omvårdnadsteam (SPOT)
- Riskbedömning av strategiska mål och särskilt utpekade områden kopplat till internkontrollplan 2025

§ 63

Val förrättade av regionstyrelsen 2024-04-10

Dnr NLL-00163-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att utse ersättare enligt nedan.

Ärendet

Förteckning över aktuella val med nomineringar enligt nedan.

Fyllnadsval

Avsägelse från person och datum	Uppdrag och tjänstgöringsperiod	Ny förtroendevald
Thor Viklund (S) 2024-01-30	Ersättare i viltförvaltningsdelegationen 2024-04-10 till 2026-12-31	Jörgen Åberg (S)
Lennart Åström (S) 2024-02-20	Ersättare i politiska samverkansberedningen inom hälso- och sjukvård, omsorg och skola 2024-04-10 till 2026-12-31	Anna-Carin Aaro (S)
Lennart Åström (S) 2024-02-20	Ersättare i Läns pensionärsrådet 2024-04-10 till 2026-12-31	Maud Lundbäck (S)

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att utse ledamöter och ersättare med för inga ekonomiska konsekvenser för Region Norrbotten.

Jämställdhetsperspektiv

Jämställdhetsbedömning appliceras ej för valärenden.

Barnrättsperspektiv

Barnrättsbedömnings appliceras ej för valärenden.

Beslutsunderlag**Protokollsutdrag skickas till**

Viltförvaltningsdelegationen

Norrbottens Kommuner

§ 64

Forskningsboks slut 2023

Dnr NLL-00386-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att godkänna Forskningsboks slut för 2023.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ser positivt på att fortsätta bygga och utveckla regionens akademiska miljö. Detta då det är viktigt för att utveckla hälso- och sjukvården samt tandvården, men det är också avgörande för regionens utbildningsuppdrag. Därför är det glädjande att forskningsboks slutet för 2023 redovisar att tre av regionens medarbetare disputerat samt att en av regionens medarbetare och två av lektorerna på läkarutbildningen meriterat sig till docenter under året. Regionen satsar långsiktigt för att bygga forskningsmiljöer och utveckla medarbetares akademiska kompetens. En viktig satsning under 2023 var att tillsammans med Luleå tekniska universitet inrätta en forskarskola i Nära vård.

Sammanfattning

I forskningsboks slutet beskrivs regionens förutsättningar för forskning, såsom tillgängliga medel för forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur. I forskningsboks slutet beskrivs även de strategiska satsningar på forskning och de aktiviteter som genomförts under 2023, som till exempel uppbyggandet av den forskarskola i Nära vård som ska genomföras i samverkan med Luleå tekniska universitet samt genomförandet av den regionala konferensen för klinisk forskning: Norrskenskons konferensen. Forskningens utfall för 2023 gällande vetenskaplig produktion och fördelningen av Region Norrbottens sökbara forskningsmedel redovisas också. Slutligen presenteras medarbetare som disputerat och meriterat sig till docenter under 2023, samt några av regionens forskningsmiljöer.

Ärendet

Akademisk kompetens utifrån antalet forskarutbildade och medarbetare under pågående forskarutbildning har ökat från 106 till 109 personer från 2022. Under året har tre medarbetare (en kvinna/två män) disputerat och tre män meriterat sig till docenter. Antalet vetenskapliga publikationer var under 2023 77, vilket är på ungefär samma nivå som 2022 (80). Inför 2023 års utlysning av forskningsmedel inkom totalt 73 ansökningar, vilket var betydligt fler än föregående år. Ökningen gällde främst ansökningar om projektmedel och akademisk miljö, medan ansökan om forskningstid låg på liknande nivå som tidigare år. Av de inkomna ansökningarna beviljades 71 stycken medel. Totalt beviljades ekonomiskt forskningsstöd för nästan 12 mnkr varav 2,4 mnkr bestod av Basenhets-ALF (avtalet om läkarutbildning och forskning mellan staten och regionen). De totala sökbara forskningsmedlen under 2023 ökade något jämfört med föregående år, beroende på en högre tilldelning av det prestationsbaserade anslaget Basenhets-ALF samt indexuppräknings.

Jämställdhetsperspektiv

Ett viktigt mål vid forskning är att jämställdhet och då särskilt att könsaspekten beaktas. Vid ansökan om Region Norrbottens forskningsmedel ska genusperspektivet beaktas. Av de som beviljades forskningsstöd under året var 39 kvinnor (55 procent) och 32 män (45 procent). Vid projektens utlysning till forskarskolan Nära vård beaktades jämställdhetsperspektivet redan i projektansökningsfasen. Totalt rekryterades åtta doktorander (sju kvinnor och en man). Samtliga fyra doktorander från Region Norrbotten var kvinnor. Sammansättningen av det Vetenskapliga rådet bestod under 2023 av fyra män och fem kvinnor.

Barnrättsperspektiv

För att följa FN:s konvention om barnets rättigheter krävs ett barnrättsperspektiv som utgår från grundprinciperna i FN:s barnkonvention. Genom att lyfta fram barnrättsperspektivet kan forskare med anknytning till Region Norrbotten bidra till att perspektivet stärks inom hälso- och sjukvård samt tandvård.

Beslutsunderlag

Forskningsbokslut 2023

Protokollsutdrag skickas till

Hälso- och sjukvårdsdirektör

§ 65

Patientnämndens årsrapport 2023

Dnr NLL-00344-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar, med patientnämndens förslag i beaktning, att föreslå regionfullmäktige att godkänna patientnämndens

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen följer patientnämndens arbete och kan konstatera att nämndens verksamhet bidrar till Region Norrbottens strategiska mål, exempelvis beträffande det uppnådda målet Långsiktigt hållbar ekonomi. Av årsrapporten framkommer att det inkommit något fler ärenden än föregående år. De klagomål som inkommit till patientnämnden har dock lett till förbättringar, vilket regionstyrelsen ser som positivt för den långsiktiga utvecklingen.

Sammanfattning

Patientnämnden har vid antagandet av sina mål för 2023 utgått från regionfullmäktiges strategiska plan 2023–2025 som anger perspektiv, strategiska mål och framgångsfaktorer. Av årsrapporten framgår att bedömningen är att målet *Långsiktig hållbar ekonomi* har uppnåtts samt att målen *Trygg norrbottning med god livskvalitet* och *God, nära och samordnad vård* delvis har uppnåtts.

Ärendet

Bakgrund

Patientnämnden tar årligen fram en verksamhetsplan för det kommande året innehållande mål, budget samt riskanalys. Regionfullmäktiges strategiska plan är vägledande för framtagandet av verksamhetsplanen.

Årsuppföljning är en viktig del i regionens ledning och styrning där varje organisationsnivå lämnar en rapport till överordnad ledningsnivå utifrån en fastställd tidplan.

Årsuppföljning 2023

Patientnämnden har vid antagandet av sina mål för 2023 utgått från regionfullmäktiges strategiska plan 2023–2025 som anger perspektiv, strategiska mål och framgångsfaktorer.

Bedömningen av måluppfyllelse av strategiska mål vid årets slut är att det strategiska målet Trygg norrbottning med god livskvalitet delvis har uppnåtts. Två av de fyra formulerade styrmåtten har uppnåtts.

För det strategiska målet God, nära och samordnad vård är bedömningen att målet delvis har uppnåtts. Två av de tre formulerade styrmåtten har uppnåtts och ett styrmått har delvis uppnåtts.

Avseende det strategiska målet Långsiktig hållbar ekonomi är bedömningen att målet har uppnåtts. De formulerade styrmåtten har uppnåtts.

Patientnämndens ärenden

Ärendeströmning

Under 2023 inkom 829 ärenden. Detta är en ökning med cirka en procent jämfört med föregående år, då antalet ärenden uppgick till 822. Vanligaste kontaktvägen för anmälan till patientnämnden är 1177 följt av anmälan via brev.

Huvudkategorier

Vård och behandling är fortfarande den huvudkategori med flest ärenden, men en stor minskning av ärenden kan ses jämfört med föregående år. Ärenden i huvudkategorin kommunikation har ökat från föregående år. Fördelning över samtliga huvudkategorier presenteras i rapporten.

Delkategorier

De tio vanligaste delkategorierna avser totalt 696 ärenden (84 procent) av alla inkomna klagomål och synpunkter under 2023. Här kan noteras att klagomål som avser undersökning och bedömning är den mest förekommande delkategorin följt av behandling och bemötande. Fördelning över samtliga delkategorier presenteras i rapporten.

Verksamheter

På verksamhetsnivå är ökningen av antal ärenden störst för ortopedi. En minskning av ärenden kan främst ses för verksamhet medicin/rehab.

Barn 0–17 år

Under året inkom 62 anmälningar som avser barn i åldersgruppen 0–17 år, vilket är en ökning med nästan 15 procent jämfört med föregående år (54 anmälningar). En viss utplaning av fördelning mellan könen kan utläsas, från 37 procent flickor och 63 procent pojkar år 2022, till 48 procent flickor och 52 procent pojkar år 2023.

Kön och ålder

Kvinnor står för 63 procent av klagomålen till patientnämnden under 2023. Av årets siffror framgår att både män och kvinnor har fler klagomål gällande bristande kommunikation och dåligt bemötande jämfört med föregående år. Bland kvinnor står åldersgruppen 60–69 år för flest anmälningar, medan det bland männen är åldersgruppen 70–79 år som är mest framträdande.

Stödpersonsverksamheten

I nuläget finns 44 personer registrerade som stödpersoner och samtliga stödpersoner har genomgått en obligatorisk utbildning. Under året har två stödpersonsträffar anordnats för erfarenhetsutbyte och kunskapsuppbyggnad.

Övrigt om patientnämndsverksamheten

Klagomål leder till förbättring

Patientnämnden noterar att i flertalet ärenden under 2023 har patientens klagomål eller synpunkter medfört att vårdgivare vidtagit åtgärder antingen på en övergripande nivå och/eller i det enskilda fallet.

Återföring till vården

Återföring sker exempelvis genom att patientnämndens delårs- och analysrapporter publiceras på regionens hemsida. Återföring har även skett genom dialoger i informationsmöten med vårddivisionernas ledningsgrupper. Arbetet med återföring kommer att utökas under kommande år, bland annat genom att divisionerna får mer riktad information samt att patientnämnden markerar vårdens åtgärder i ärendehanteringssystemet VSP (Vårdsynpunkter).

Påminnelser och uteblivna svar

Under år 2023 har patientnämnden skickat 147 påminnelser till verksamheter som inte svarat på begäran om yttrande inom fyra veckor, jämfört med 132 påminnelser 2022. Under 2023 finns 18 obesvarade ärenden, vilket är en ökning från föregående år då antalet uteblivna svar var fem.

Informationsspridning

Inriktningen under 2023 har varit att öka kännedom om patientnämndens uppdrag till länets kommuner. Samtliga 14 kommuner har inbjudits till informationsmöten och möten har genomförts med sju kommuner.

Allmänheten informeras om patientnämnden via annonsering i tidningar, sociala medier, patientnämndens hemsida samt via informationsbroschyrer vid exempelvis hälsocentraler och sjukhus. Information på patientnämndens hemsida och informationsbroschyrer har översatts till minoritetsspråk, arabiska och engelska.

Analysrapporter

Patientnämnden har under året skrivit tre analysrapporter: Analysrapport unga vuxna med psykisk ohälsa på uppdrag av Inspektionen för vård och omsorg, Analysrapport patientenkät och Analysrapport angående tillgänglighet ur ett jämställdhetsperspektiv. Samtliga rapporter finns publicerade på patientnämndens hemsida.

Jämställdhetsperspektiv

I Patientnämndens delårsrapport redovisas och analyseras könsuppdelad statistik. Att synliggöra könsskillnader och visa på dess effekter är en viktig del i arbetet för ökad jämställdhet. Årsrapporten bidrar till att belysa skillnaden mellan män och kvinnors anmälningar till patientnämnden. Att identifiera könsskillnader inom hälso- och sjukvården kan ge en ökad förståelse samt kunskap om hur individens könstillhörighet kan påverka såväl upplevelsen av vården som det faktiska bemötandet.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet är uppenbart för barnets bästa. I Patientnämndens delårsrapport redovisas och analyseras åldersuppdelad statistik samt ärenden som rör barn. Att synliggöra barnens anmälningar trots att de är relativt få till antalet är viktigt ur ett barnrättsperspektiv, då barnens upplevelser och anmälningar kan ge en ökad förståelse samt nyttiga insikter om hur hälso- och sjukvården bör anpassa rutiner och tillvägagångssätt för att bättre möta barnets behov.

Beslutsunderlag

1. Patientnämndens beslut § 6 2024-02-08 – patientnämndens årsrapport 2023
2. Patientnämndens årsrapport 2023

Protokollsutdrag skickas till

Stabschef

Divisionschef Länssjukvård 1

Divisionschef Länssjukvård 2

Divisionschef Nära

Divisionschef Psykiatri

Divisionschef Funktion

Divisionschef Regionstöd

§ 66

Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport 2023

Dnr NLL-00345-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar, med hälso- och sjukvårdsnämndens förslag i beaktning, att föreslå regionfullmäktige att godkänna hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport för 2023.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen följer hälso- och sjukvårdsnämndens arbete och kan konstatera att nämndens verksamhet är i linje med målen i regionstyrelsens plan och den strategiska planen. Av nämndens årsrapport framkommer att den kontinuerliga uppföljningen, tillsammans med fördjupad information och dialog med verksamheterna, bidrar till processen mot en mer tillitsbaserad styrning. Nämnden följer också arbetet med att stärka kompetensförsörjningen inom regionen, vilket regionstyrelsen ser som positivt.

Sammanfattning

Årsrapporten redovisar händelser av väsentlig betydelse för 2023, ekonomiskt resultat, måluppfyllelse och förväntad utveckling.

Den samlade bedömningen av de strategiska målen som hälso- och sjukvårdsnämnden har prioriterat visar att primärvården endast har uppnått målet för 2 av 10 styrmått. Generellt sett uppvisar Norrbotten goda resultat i Tandhälsobarometern och resultatet för barn och unga med sämst tandhälsa visar på en positiv trend. Flera aktiviteter har genomförts inom ramen för nationella överenskommelser God och nära vård och Psykisk hälsa och suicidprevention.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på drygt 300 000 vid årets slut. Inom överenskommelsen om En god och nära vård och Psykisk hälsa och suicidprevention har regionen erhållit totalt drygt 128,1 miljoner kronor inklusive overheadkostnader. Utöver detta har Socialdepartementet beviljat medel för utveckling av vård i glesbygd/landsbygd med 2,8 miljoner kronor. I samverkan med styrgruppen för nationella överenskommelser har regiondirektören beslutat om satsningar i verksamheterna med totalt drygt 132,1 miljoner kronor exklusive overheadkostnader.

Ärendets behandling under sammanträdet

Johannes Sundelin (S) föreslår bifalla liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget.

Ärendet

Årsrapporten redovisar händelser av väsentlig betydelse för 2023, ekonomiskt resultat, måluppfyllelse och förväntad utveckling.

År 2023 har nämnden sammanträtt vid 8 tillfällen. Totalt har 16 ärenden passerat nämnden varav 11 för beslut och 5 för vidare beredning. En stående punkt på dagordningen är hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport. Nämnden har även i sin dialog med verksamheterna bidragit till den process som pågår inom regionen för en mer tillitsbaserad styrning samt följt arbetet med att stärka kompetensförsörjningen.

Nämnden har även genomfört 6 temasammanträden. Ämnen som behandlats är:

- Medborgardialoger
- Tandvård och beställning
- Vårdval primärvård
- Digitalen
- Hälsosamtal
- GAP-analys palliativ vård, hjärtsjukvård och digitalisering
- Psykiatri
- Ambulans - inre befäl SOS
- Omställning till Nära vård
- Kunskapsstyrning
- Barn och ungdomars hälsa och sjukdom

- Cosmic
- Forskarskola Nära vård

Måluppfyllelse strategiska mål

Den samlade bedömningen av de strategiska målen: *Trygg norrbottning med god, jämlik och jämställd livskvalitet samt God, nära och samordnad vård som genomförs på ett hållbart sätt*, visar att primärvården endast uppnått målet för två styrmått: antal patienter som fått fråga om våld i nära relation och andel patienter 18 år och äldre som besökt primärvården och som fått rådgivande samtal på grund av ohälsosamma levnadsvanor.

Framtidens hälso- och sjukvård samt kommun- och medborgardialoger

Under de senaste åren har regionen intensifierat arbetet med att ställa om hälso- och sjukvården till en mer nära vård. Målbilden är en god hälsa och välbefinnande för alla norrbottningar. En stärkt primärvård, som tillhandahålls av både regioner och kommuner, utgör basen i den nära vården. För att nå målet påbörjade Hälso- och sjukvårdsnämnden under 2023 ett arbete för att genomföra kommun- och medborgardialoger i länets alla kommuner. Utifrån önskemål från kommunerna beslutades hösten 2023 att ett omtag ska ske och planeringen på länsnivå pausades.

Workshops palliativ vård respektive barn och unga

I september stod Älvsbyns kommun värd för en gemensam workshop i palliativ vård i södra länsdelen. Totalt medverkande cirka 120 personer från primärvård, specialiserad vård och kommunens verksamheter. Syftet med dagen var att starta samverkan för utveckling av palliativ vård med omställning nära vård som grund.

I oktober samlades i Haparanda ett 80-tal personer från kommunerna i Östra Norrbotten, Region Norrbotten och brukarorganisationen Attention. Mötet syftade till att skapa en gemensam bild av situationen för barn och unga och utökat samarbetet kring målgruppen. I mötet deltog även inbjudna från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Nära vård-dag i Jokkmokk och modellområde Östra Norrbotten

I mitten av maj arrangerade Pajala kommun en Nära vård-dag tillsammans med hälsocentralen i Pajala, Norrbottens kommuner och Region Norrbotten. Den 8 november bjöd Jokkmokks kommun in till en Nära vård-dag. Lokala politiker, representanter för vård, skola och omsorg samt personal från SKR deltog i mötet.

Under hösten har länssamordnaren för nära vård genomfört ett antal djupintervjuer med samtliga nära vård-team i Östra Norrbotten. Syftet att få en ökad förståelse för teamens arbete, identifiera förbättringsbehov och föreslå hur teamen kan utvecklas.

Forskarskola Nära vård

Forskarskolan Nära vård planerades under 2023 och startades 2024. Intresset för att ingå i skolan har varit stort och rekryteringen av doktorander är nu klar. Arbetet med att säkerställa att den kommande forskarskolan håller hög akademisk nivå, och bidrar till omställning nära vård, sker i nära samverkan mellan Region Norrbotten och Luleå Tekniska Universitet, LTU. Den 9 februari invigdes forskarskolan. Av forskarskolans åtta doktorandtjänster finansierar Region Norrbotten och LTU fyra vardera.

Primärvården och folktandvården

Förbättrad kompetensförsörjning är avgörande för att Primärvården och Folktandvården ska kunna öka tillgängligheten till vård. Verksamheterna behöver öka sin förmåga att behålla och attrahera nya medarbetare. En förutsättning är även att regionen ser över hur arbetsgivarerbjudandet kan stärkas i framtiden. Verksamheterna behöver arbeta mer effektivt med befintliga resurser och skapa mer effektiva arbetssätt som frigör mer tid i mötet med patienten.

Min vård Norrbotten

Från den 4 oktober 2023 får invånarna via applikationen i första hand hjälp av personal på sin egen hälsocentral. Målet är förbättrad kontinuitet genom att patienterna får råd och stöd genom direktkontakt med personalen på sin hälsocentral. Vid behov bokas tid för att chatta med vårdpersonal, alternativt kontakt via videosamtal eller fysiskt besök. Arbetssättet korrigeras succesivt i syfte att anpassa tjänsten till hälsocentralens patientunderlag.

Tandvårdsbarometern

Tandhälsobarometern är en kartläggning genomförd av Folk tandvården Sverige. En jämförelse av tandhälsan hos 3–19-åringar mellan åren 2012 och 2022, baserad på statistik från tandvårdens nationella kvalitetsregister, visar en positiv utveckling. Kariesförekomsten i de yngsta barnens mjölkttänder har minskat sedan 2018, och andelen 12-åringar som är helt kariesfria har ökat från 65 till 68 procent under en tioårsperiod. Generellt sett uppvisar Norrbotten goda resultat i Tandhälso-barometern och resultatet för barn och unga med sämst tandhälsa visar på en positiv trend. Folk tandvården samverkar med mödra-och barnhälsovården samt kommunernas skolverksamheter för en god munhälsa hos länets barn och unga. Det är viktigt att nå barn och unga i socioekonomiskt svaga grupper som har sämre tandhälsa, vilket folk tandvården lägger särskilda insatser på i samverkan med andra aktörer.

Nationella överenskommelser God och nära vård, Psykisk hälsa och suicidprevention

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i sitt uppdrag att följa upp satsningar som primärt ska stärka psykisk hälsa och suicidprevention samt bidra till omställningen till nära vård.

I Region Norrbotten har beslutade satsningar kategoriserats inom tolv prioriterade områden. Inom varje område finns ett antal satsningar som ska bidra till att skapa genomförandekraft och förändrade arbetssätt utifrån riktningförändringar i strategin Tillsammans för Nära vård i Norrbotten. Dessa är:

- Mer hälsofrämjande och förebyggande insatser
- Ökad personcentrering och delaktighet
- Stärkt gemensam primärvård
- Öppnare vårdformer

I Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport redovisas satsningar inom följande prioriterade utvecklingsområden:

- Hälsofrämjande och förebyggande
- Rehabilitering
- Personcentrering och delaktighet
- Kontinuitets- och relationsskapande i primärvård
- Öppnare vårdformer
- Psykosociala team i primärvård
- Psykisk hälsa barn och unga
- Samsjuklighet
- Suicidprevention
- Tillitsbaserad styrning

- Kompetensförsörjning
- Stöd för omställning

Ekonomiska konsekvenser

Hälso- och sjukvårdsnämnden har haft en planerad budget om 1,25 miljoner kronor för 2023. För perioden januari till augusti 2023 är avvikelse mot budget 308 829 kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i sitt uppdrag att följa upp och bidra till omställningen till Nära vård och Psykisk hälsa och suicidprevention. Inom överenskommelsen har regionen erhållit totalt drygt 128,1 miljoner kronor inklusive overheadkostnader. Utöver detta har Socialdepartementet beviljat medel för utveckling av vård i glesbygd/landsbygd med 2,8 miljoner kronor. I samverkan med styrgruppen för nationella överenskommelser har regiondirektören beslutat om satsningar i verksamheterna med totalt drygt 132,1 miljoner kronor exklusive overheadkostnader.

Satsningarna är fördelade inom ett antal prioriterade områden. För vissa områden utbetalas medel under hösten 2023 varför resultatet per augusti redovisas som 0 kronor. Prognosbedömningen för helåret ligger på 126,0 miljoner kronor, en avvikelse mot budget med 6,5 miljoner kronor.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män. Division Nära har för det strategiska målet Trygg norrbottning med god och jämlik vård uppfyllt målet om jämlik och jämställd hälsa genom främjande och förebyggande åtgärder.

Barnrättsperspektiv

Hälso- och sjukvårdsnämnden bidrar till att stärka barns rätt till vård och tandvård i sin dialog med verksamheterna, genom kontinuerlig uppföljning och vid temasammanträden.

Beslutsunderlag

1. Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut § 25 – 2024-03-27 Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport 2023.
2. Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport 2023

Protokollsutdrag skickas till

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ekonomidirektör

Divisionschef division Nära

Utvecklingschef Regiongemensamt

§ 67

Årsredovisning Norra sjukvårdsregionförbundet 2023 inklusive Regionalt Cancercentrum Norr

Dnr NLL-00411-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Förbundsdirektionen i Norra sjukvårdsregionförbundet beviljas ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.
2. Årsredovisningen läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Revisorerna för Norra sjukvårdsregionförbundet har granskat den verksamhet som förbundsdirektionen bedrivit under år 2023. Revisorerna tillstyrker att regionförbundets årsredovisning godkänns och att ledamöterna i förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet för 2023 års verksamhet.

Ärendets behandling under sammanträdet

Anders Öberg (S), Birgitta Johansson Huuva (C), Camilla Friberg (S), Glenn Berggård (V) och Linda Frohm (M) anmäler jäv och deltar inte i ärendets behandling.

Regionstyrelsen utser Kenneth Backgård (SJVP) att tjänstgöra som ordförande för paragrafen.

Ärendet

Norra sjukvårdsregionförbundet (NRF) är ett samverkansorgan för de fyra regionerna i norra sjukvårdsregionen; Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland, Region Västerbotten och Region Norrbotten. Förbundet leds av en förbundsledning och har till uppgift att tillvarata och utveckla regionernas gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning. Regionförbundet har även befogenhet att avtala om riks- och regionsjukvård samt verksamhetsansvar för Regionalt Cancercentrum, RCC Norr. För revision av förbundet finns fyra revisorer, en från varje region. Regionfullmäktige i respektive region beslutar om ansvarsfrihet för förbundsledningen utifrån förbundets årsredovisning och revisorernas granskning.

Årsredovisning

För år 2023 redovisar förbundet ett positivt resultat om 1 272 000 kronor. Utfallet av de finansiella målen visar att NRF har en god finansiell ställning. Resultatet per 2023-12-31 visar på ett resultat där intäkterna överstiger kostnaderna och budgeten med 1 272 000 kronor. När kostnader och intäkter summeras uppstår det en skuld till medlemmarna på 2 075 000 kronor, dessa medel kommer att återbetalas till medlemmarna. Det positiva utfallet kan förklaras av att delar av personalen under 2023 har arbetat med uppdraget *personcentrerade sammanhållna vårdförlopp* som finansieras av statliga medel. Förbundet har också erhållit en ränteintäkt på likvida medel (bankmedel) på 1 290 000 kronor som påverkar resultatet. Detta till följd av ränteutvecklingen under året. Det egna kapitalet uppgår till 4 648 000 kronor.

Revisorernas bedömning

Revisorerna i Norra sjukvårdsförbundet bedömer sammantaget att ledningen i Norra sjukvårdsregionförbundet har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Revisorerna tillstyrker att regionförbundets årsredovisning 2023 godkänns och att ledamöterna i förbundsledningen beviljas ansvarsfrihet för 2023 års verksamhet.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet att godkänna årsredovisningen och bevilja förbundsledningen i Norra sjukvårdsregionförbundet ansvarsfrihet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet att godkänna årsredovisningen och bevilja förbundsledningen i Norra sjukvårdsregionförbundet ansvarsfrihet bedöms inte påverka barn.

Beslutsunderlag

1. Årsredovisning Norra sjukvårdsregionförbundet 2023
2. Revisionsberättelse Norra sjukvårdsförbundet 2023

Protokollsutdrag skickas till

Ekonomidirektör

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Utvecklingschef

Norra sjukvårdsregionförbundet

§ 68

Reviderad verksamhetsplan och budget 2024-2026 för Norra sjukvårdsregionförbundet

Dnr NLL-00410-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna reviderad verksamhetsplan och budget för 2024–2026 för Norra sjukvårdsregionförbundet.

Sammanfattning

Förbundsdirektionen för Norra sjukvårdsregionförbundet (NRF) har den 20 mars 2024 beslutat om reviderad verksamhetsplan inklusive budget för 2024–2026.

År 2023 har förbundet erhållit 12,25 miljoner kronor i statliga medel för Regionalt Cancercentrum Norrs (RCC Norr) arbete. Regeringen har beslutat om ett utökad statsbidrag för cancervården vilket innebär ytterligare 10 miljoner kronor för RCC Norr. Den totala budgeten uppgår till 22,25 miljoner kronor.

Ärendet

Norra sjukvårdsregionförbundet (NRF) utgör samverkansorgan för de fyra regionerna i norra sjukvårdsregionen; Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland, Region Västerbotten och Region Norrbotten. Förbundet har till uppgift att tillvarata och utveckla regionernas gemensamma intressen inom hälso- och sjukvård, utbildning och forskning. I förbundets uppdrag ingår att utforma avtal om riks- och regionsjukvård, ta fram behovsunderlag och avtal för utbildnings- och praktikplatser samt bistå i arbetet med att utveckla kunskapsstyrningen. Förbundet ska även utöva verksamhetsansvar för Regionalt Cancercentrum Norr (RCC Norr), bidra till ökad samverkan på folkhälsoområdet samt utveckling av god och nära vård. Verksamheten finansieras genom bidrag från de fyra regionerna i relation till befolkningsmängd samt via statsbidrag.

Förbundsdirektionen för NRF har vid sitt sammanträde den 20 mars 2024 fastställt en reviderad verksamhetsplan inklusive budget för 2024–2026. Revideringen har skett med anledning av att regeringen beslutat att utöka RCC Norrs medel med 10 miljoner kronor för 2024.

Det utökade statsbidraget avser ambitionsökning med fokus på nedanstående områden:

- Prevention och tidig upptäckt
- Tillgänglig och god vård med mera med fokus på patienten
- Kunskapsutveckling, kompetensförsörjning och forskning.
- Tillgång till och användning av medicinska teknologier

Den andra ändringen i verksamhetsplan och budget avser minskade kostnader för samordning av glesbygdsprojektet med anledning av bemanningsförändringar hos NRF. Den innebär att 200 000 kronor ytterligare fördelas ut till medlemmarna.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

RCC har i uppdrag att verka för att alla barn och unga med cancer ska få tillgång till en sammanhållen och jämlik barncancervård. För att alla barn och unga ska kunna erbjudas en jämlik vård behövs samarbete och nationell samordning, inte minst inom habilitering, rehabilitering och uppföljning. Det behövs också fler insatser för att minimera eller fördröja negativa effekter av cancersjukdom och behandling, eftersom allt fler personer överlever eller lever längre med en cancersjukdom. Utökad statsbidrag för RCC Norr bedöms vara uppenbart för barnets bästa.

Beslutsunderlag

Reviderad verksamhetsplan och budgetramar för åren 2024–2026 för Norra sjukvårdsregionförbundet.

Protokollsutdrag skickas till

Ekonomidirektör

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Utvecklingschef

Norra sjukvårdsregionförbundet

§ 69

Revidering av förbundsordning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Dnr NLL-00077-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Region Norrbotten fastställer föreliggande förslag till förbundsordning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg.
2. Den bilagda fördelningsmodellen tillämpas från och med verksamhetsåret 2025.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ser positivt på föreliggande förslag till förbundsordning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg. Den föreslagna modellen för fördelning av kostnader mellan de 21 regionerna utgör en avvägning mellan regionernas olika förutsättningar.

Sammanfattning

Svenskt Ambulansflyg (KSA) är ett kommunalförbund med Sveriges 21 regioner som medlemmar.

Efter beslut i samtliga regioner justerades KSA:s förbundsordning under 2022. I samband med denna beslutsprocess fattades även beslut i KSA:s styrelse om att den befintliga kostnadsfördelningsmodellen skulle genomgå en fördjupad översyn. Kostnadsfördelningsmodellen beskriver hur medlemmarna ska finansiera KSA:s kostnader och översynen är genomförd av regionernas ekonomidirektörer.

Fördelningsmodellen består av en rörlig del, som baseras på antalet beställda flygtimmar, samt en beredskapsavgift. Beredskapsavgiften baseras på de senaste årens andel beställda flygtimmar samt geografisk yta och antalet invånare i regionen.

Förutom föreslagen kostnadsfördelningsmodell föreslås ett antal andra förtydligande och tillägg i förbundsordningen. Dessa ändringar rör kommunalförbundets ändamål och uppgifter, mandatperioders längd samt ekonomi. Syftet med tillägget gällande ändamål och uppgifter avser att stärka beredskapen regionalt. Tillägget ska även underlätta för förbundets medlemmar att uppfylla regionernas uppdrag att bidra till uppbyggnaden av Sveriges nationella beredskap.

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen ska enligt förbundsordningen antas av medlemmarnas regionfullmäktige. Förbundsfullmäktige har den 8 februari 2024 antagit samt föreslagit respektive region att fastställa Förbundsordning 3.0. Den reviderade förbundsordningen träder i kraft när den fastställts av samtliga regioner. Fördelningsmodellen kommer därmed att tillämpas från och med verksamhetsåret 2025.

Ärendet

Svenskt Ambulansflyg (KSA) är ett kommunalförbund där samtliga Sveriges 21 regioner är medlemmar. KSA bildades 2016. Kommunalförbundets förbundsordning justerades senast under 2022, efter beslut av samtliga regioner.

KSA:s kostnadsfördelningsmodell

I samband med beslut om förbundsordning 2022 fattades beslut om att befintlig kostnadsfördelningsmodell skulle genomgå en fördjupad översyn. Översynen är genomförd av regionernas ekonomidirektörer.

Fördelningsmodellen beskriver hur medlemmarna ska finansiera KSA:s kostnader. Förslaget består av två delar:

- 70 % rörlig fakturering baserat på antal flygtimmar
- 30 % beredskapsavgift

Beredskapsavgiften baseras på:

- 50 %, de senaste årens andel flygtimmar per region
- 25 %, geografisk yta per län
- 25 % baseras på antal invånare per region

Föreslagen fördelningsmodell innehåller parametrar och är dimensionerad så att den jämfört med befintlig fördelningsmodell är enklare och transparentare samtidigt som dess resultat är förutsägbart.

Förtydligande och tillägg i förbundsordningen

Förutom fördelningsmodellen föreslås ett antal andra förtydligande och tillägg i förbundsordningen som rör ändamål och uppgifter, mandatperioders längd samt ekonomi.

De justeringar som rör ekonomi omfattar:

- Ett förtydligande om att KSA kan avtala om checkräkningskredit.
- Ett åtagande för KSA att informera medlemmarna vid större oväntade ekonomiska störningar eller händelser.
- En vägledning vid budgetering av flygtimmar och dess pris.

Justeringar rörande mandatperioders längd avser preciseringar av när ledamöters uppdrag startar och/eller slutar i fullmäktige, i styrelsen samt för revisorer.

Syftet med justering av KSA:s ändamål och uppgifter är dels att möjliggöra en stärkt regional beredskap, dels att underlätta för förbundets medlemmar att uppfylla regionernas uppdrag att bidra till uppbyggnaden av Sveriges nationella beredskap.

Föreslagen justering ger möjlighet till samverkan inom flera områden, framför allt på nationell nivå men även internationellt. Det kan betyda att ta ansvar för och samordna öppning av flygplatser, att hämta patienter i andra länder för sjukvård i Sverige eller att hämta svenskar vid en internationell kris eller katastrof. Det kan också innebära att ingå redundansavtal med parter i Sveriges närhet för att säkra en ömsesidig god beredskap.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet/åtgärden påverkar inte alls barn.

Beslutsunderlag

1. Beslut KSA Förbundsordning 3.0 med reviderad fördelningsmodell
2. Förslag Förbundsordning 3.0
3. Förslag Förbundsordning 3.0 med markerade ändringar

Protokollsutdrag skickas till

Divisionschef Länsjukvård 1

Ekonomidirektör

Regiondirektör

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

§ 70

Ändrade ägarförhållanden Matlaget

Dnr NLL-01075-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

- Sälja 600 aktier, motsvarande 30 procent ägarandel i Matlaget i Gällivare AB till Gällivare kommun, för 3 764 kronor/aktie, motsvarande en total köpeskilling om 2 258 400 kronor i enlighet med bilagt aktieöverlåtelseavtal.
- Försäljningen genomförs den 1 juni 2024.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten och Gällivare kommun har kommit överens om det långsiktiga förhållandet i ägandet av Matlaget i Gällivare AB.

Ärendets behandling under sammanträdet

Johannes Sundelin (S) anmäler jäv och deltar inte i ärendets behandling.

Ordförande föreslår en ändring att försäljningen genomförs 1 juni 2024 i stället för 1 maj 2024 som var det tidigare förslaget.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag under proposition, med tillägg enligt ovan, under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget.

Ärendet

Region Norrbotten och Gällivare kommun har kommit överens om förändringar av ägarförhållandena i Matlaget i Gällivare AB. Region Norrbottens nuvarande ägarandel är 40 procent, motsvarande 800 aktier av totalt 2 000 aktier. Resterande antal aktier, 1 200, motsvarande 60 procent ägarandel, ägs av Gällivare kommun. Överenskommelsen innebär att Gällivare kommun förvärvar 600 aktier från Region Norrbotten och att Region Norrbotten därefter behåller 200 aktier. Enligt det nya ägarförhållandet äger Gällivare kommun 90 procent av aktierna och Region Norrbotten äger 10 procent. Försäljningen föreslås genomföras per den 1 juni 2024. Ett aktieöverlåtelseavtal föreslås tecknas enligt bilaga.

Ekonomiska konsekvenser

Värderingen av aktierna är gjord utifrån substansvärdeметоден och baseras på bokslut och årsredovisning för 2023. Värderingen ger ett substansvärde om 3 764 kronor/aktie och den totala köpeskillingen motsvarar 2 258 400 kronor. Årsredovisningen är reviderad av bolagets revisorer.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka barn alls.

Beslutsunderlag

1. Aktieöverlåtelseavtal
2. Årsredovisning för Matlaget i Gällivare AB 2023

Protokollsutdrag skickas till

Regionens förtroendevalda revisorer

Gällivare kommun

Regiondirektör

Ekonomidirektör

§ 71

Beslut donation av utrustning till Ukraina, 2024-04-10

Dnr NLL-00472-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att, genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Emergency Response Coordination Centre (ERCC), skänka ambulans Volvo V70, reg. nr. EMW 546 till välgörenhetsorganisationer som verkar i Ukraina.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen ställer sig positiv till att donera ytterligare ett ambulansfordon till de välgörenhetsorganisationer som verkar i Ukraina. Alla bör göra vad de kan för att fortsatt ta en aktiv roll i det humanitära och finansiella stödet till Ukraina.

Ärendet

Donationen ska ske genom det arbete som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Emergency Response Coordination Centre (ERCC) koordinerar avseende donation av hälso- och sjukvårdsutrustning till Ukraina. Donationen ska ske under förutsättning att ERCC meddelar vilka organisationer som är i behov av utrustningen. Divisionschef för division Regionstöd får i uppdrag att verkställa donationerna till den/de organisationer som utpekas av ERCC. Om MSB eller ERCC meddelar att det inte finns behov av den utrustning som omfattas av detta beslut ska utrustningen utsträngas enligt regionens vanliga rutiner.

Utrustning som omfattas av beslutet

Volvo V70, registreringsnummer EMW 546 med ett uppskattat värde till 30 000 kronor. Fordonet är en fyrhjulsdriven ambulans utan bår, årsmodell 2014 och har gått 34 000 mil.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte påverka regionens ekonomi då det fastställs att utrustningen ska utsträngas, det vill säga skrotas, om MSB eller ERCC meddelar att det inte finns behov av den.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms kunna öka chanserna till en jämlik vård, det går däremot inte att säga något om beslutets påverkan avseende jämställdhet mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet bedöms kunna öka barns rätt till liv samt bästa möjliga hälso- och sjukvård och rehabilitering, som fastställs i Barnkonventionens artikel 6 samt 24.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag skickas till

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Divisionschef division Regionstöd

Stabschef

§ 72

Revisionsrapport Granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbetet

Dnr NLL-01634-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att revisionsrapporten anses besvarad och läggs till handlingarna.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen välkomnar revisorernas granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbetet. Då området ej granskats sedan tidigare utgör revisorernas bedömning samt rekommendationer en god indikation på var den nyligen uppstartade hållbarhetsenheten bör inleda sina samordnade insatser.

Ärendet

Syfte och revisionsfrågor

Regionens förtroendevalda revisorer har genomfört en granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbete. Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens arbete med hållbarhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor:

1. Har regionstyrelsen säkerställt en gemensam definition vad regionens hållbarhetsarbete ska fokusera på utifrån fullmäktiges intentioner?
2. Har regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden säkerställt att prioriteringar inom hållbarhetsarbetet grundar sig på en dokumenterad riskanalys?
3. Har regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden säkerställt en integrerad styrning genom definierade mål och mätetal (indikatorer) för hållbarhetsarbetet? Vidtas åtgärder vid bristande måluppfyllelse?
4. Har regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden säkerställt en ändamålsenlig organisation för hållbarhetsarbetet med en tydlig ansvarsfördelning och avsatta resurser?

5. Har regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden säkerställt en systematisk mätning, uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet?

Revisorernas bedömning

Revisorernas samlade bedömning är att regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens arbete med hållbarhet inte helt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnar revisorerna följande rekommendationer till regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden:

- Säkerställ att en hållbarhetsplan upprättas med utgångspunkt i regionens hållbarhetsstrategi och de av fullmäktige beslutade strategiska målen.
- Tillse att prioriteringar inom hållbarhetsarbetet grundar sig på dokumenterade riskanalyser som tar hänsyn till effekterna på hela regionen för att minska risken för målkonflikter
- Se över och komplettera definierade mål med tillhörande mätetal eller indikatorer för att underlätta uppföljning och bedömning av måluppfyllelse.
- Säkerställ att arbetssättet/rutinen för framtagande av hållbarhetsplaner och revidering av dessa dokumenteras på ett tydligt sätt.
- Säkerställ att arbetet med en ändamålsenlig organisation för hållbarhetsarbetet i regionen slutförs.
- Säkerställ att uppföljning av hållbarhetsstrategin sker systematiskt i enlighet med strategin samt att detta utgör en grund för prioriteringar inom hållbarhetsarbetet.

Regionens kommentarer

Säkerställ att en hållbarhetsplan upprättas med utgångspunkt i regionens hållbarhetsstrategi och de av fullmäktige beslutade målen

Från och med hösten 2024 påbörjas arbetet med att ta fram en hållbarhetsplan som ger en samlad bild av regionens arbete med miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Hållbarhetsplanen beskriver vilka aktiviteter som under de kommande två åren ska vidtas inom de olika dimensionerna för att nå de centrala Agenda 2030-målen. Som bilaga till hållbarhetsplanen bifogas även en hållbarhetsredovisning som ger en komplett bild av hållbarhetsindikatorernas utveckling de senaste två åren.

Det är endast ett urval av de mest prioriterade aktiviteter och indikatorer som lyfts in i den ordinarie planeringsprocessen, med start i planeringsförutsättningar och avslut i årsredovisning. Den första hållbarhetsplanen och hållbarhetsredovisningen förväntas antas i början av år 2025.?

Tillse att prioriteringar inom hållbarhetsarbetet grundar sig på dokumenterade riskanalyser

I samband med att den nya hållbarhetsenheten nu etablerats kommer arbetssätt och rutiner utarbetas, däribland arbetet med riskanalyser.

Se över och komplettera definierade mål för att underlätta uppföljning och bedömning av måluppfyllelse

Region Norrbottens hållbarhetsarbete utgår från de centralt prioriterade Agenda 2030-målen som redovisas i strategiska planen. De centrala målen har sen brutits ner i regionstyrelsens plan och motsvarande arbete kommer att göras under 2024 med patientnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionala utvecklingsnämnden.

I regionala utvecklingsnämndens plan 2024 har målen i strategisk plan brutits ner på avdelningsnivå. Aktiviteter och uppföljning kommer att ske på verksamhetsnivå. Den regionala utvecklingsstrategin revideras med sikte på 2040 och beslut förväntas tas under hösten 2025. I regionala utvecklingsstrategin kommer det under målområden att kopplas an till hållbarhetsmålen på ett tydligare sätt. Den nya strategin kommer att få följdverkningar på avsnittet i strategiska planen kring regional utveckling och sedan i regionala utvecklingsnämndens plan.

Säkerställ rutin för framtagande av hållbarhetsplaner

I samband med att regionens hållbarhetsenhet nu etablerats kommer arbetssätt och rutiner utarbetas. Bland annat för framtagning av hållbarhetsplan och hållbarhetsredovisning.

Säkerställ att arbetet med en ändamålsenlig organisation för hållbarhetsarbetet i regionen slutförs

En hållbarhetsenhet är etablerad sedan den 4 mars med enhetschef och medarbetare på plats.

Säkerställ att uppföljning av hållbarhetsstrategin sker systematiskt i enlighet med strategin samt att detta utgör en grund för prioriteringar inom hållbarhetsarbetet

Arbetets utveckling och måluppfyllelse följs upp genom indikatorer som är under framtagande samt genom uppföljningen av aktiviteterna i hållbarhetsplanen.

Ekonomiska konsekvenser

Mer hållbara rutiner och arbetssätt kan medföra vissa kostnadsökningar. Tillika kan andra innebära kostnadsminskningar och en mer effektiv och robust verksamhet. En hållbar verksamhet innebär ökad kvalitet, mer kostnadseffektiva val, minskat svinn samt minskade kostnader för avfalls-, deponi och sophantering. Ett transparent och systematiskt hållbarhetsarbete förstärker också varumärket samt medarbetarlöftet.

Jämställdhetsperspektiv

I Sverige är jämställdhet mellan könen en grundläggande statsrättslig norm och ett tydligt politiskt mål. Jämställdhet är både ett sakområde, en rättighetsfråga och ett nödvändigt medel i arbetet för ökad kvalitet inom andra sakområden. Jämställdhet är ett mål i sig i agenda 2030 men också en förutsättning för hållbar utveckling.

Regionens beslut att använda jämställdhetsintegrering som strategi innebär att jämställdhetsfrågorna ska integreras i allt arbete och genomsyra alla led av beslutsfattande och genomförande, så även arbetet med hållbar utveckling.

Barnrättsperspektiv

De mänskliga rättigheterna slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Det gäller för alla människor. Att respektera och uppfylla rättigheter samt ge upprättelse till de som får sina rättigheter kränkta är en förutsättning för en hållbar utveckling. Barnkonventionen ger barn ett starkare rättighetskydd än vuxna. Ett rättighetsbaserat arbete ska genomsyra allt arbete med hållbarhet där barnets rättigheter ges ett särskilt fokus.

Beslutsunderlag

1. Skrivelse Granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbetet Region Norrbotten 2023
2. Revisionsrapport Granskning av regionens styrning av hållbarhetsarbetet Region Norrbotten 2023

Protokollsutdrag skickas till

Divisionschef regionstöd

Ekonomidirektör

Stabschef

§ 73

Remiss av betänkandet Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62), S2024/00085

Dnr NLL-00114-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att lämna yttrande enligt förslaget.

Sammanfattning

Remissen avser slutbetänkandet av Narkotikautredningen SOU 2023:62. Utredningen föreslår hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Syftet med utredningen är att säkerställa att narkotikapolitiken är förenlig med kraven på evidensbaserad vård, beprövad erfarenhet och skademinimering, samt att den utvecklas och anpassas till nutida och framtida utmaningar.

Region Norrbotten delar utredningens bedömning om vikten av att stärka vården av personer med skadligt bruk eller beroende. Det samma gäller skademinimering och insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar.

Region Norrbotten ställer sig däremot kritisk till att utredningen lägger ett betydande ansvar på regionsektorn med medföljande ekonomiska konsekvenser. Regionen ställer sig också negativ till samtliga förslag som ska finansieras via nationella överenskommelser då de skapar otillförlitliga och kortsiktiga planeringsförutsättningar.

Ärendet

Nedan redovisas utredningens förslag till författningsändringar samt övriga förslag som är av särskild betydelse för regionen.

Förslag till lag om hantering av opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården

En ny lag om hantering av opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården föreslås. Med opioidantagonister avses läkemedel som häver effekten av opioider vid livshotande opioidförgiftning. Förslaget ska ses som ett komplement till hälso- och sjukvårdens insatser och minskar inte hälso- och sjukvårdens ansvar att vid behov tillhandahålla opioidantagonister (Naloxon) inom sina verksamheter.

Varje år dör flera hundra personer i Sverige kopplat till förgiftningar orsakade av opioider och därför är förslaget en viktig insats för att rädda liv. Utredningen drar slutsatsen att Naloxon behöver tillgängliggöras till fler och att fler grupper bör få hantera läkemedlet. Statliga myndigheter, kommunala verksamheter, enskilda verksamheter som bedriver socialtjänst och ideella verksamheter föreslås hantera läkemedel som verkar som opioidantagonister utanför hälso- och sjukvården. Vid hantering av läkemedel som verkar som opioidantagonister enligt den föreslagna lagen gäller inte hälso- och sjukvårdslagen.

Vad gäller rekvisition av Naloxon föreslås att det ska vara kostnadsfritt för kommunala verksamheter, enskilda verksamheter som bedriver socialtjänst och ideella verksamheter. Den region där verksamheten är belägen har kostnadsansvar för de rekvirerade läkemedlen. Utredningen föreslår att regionerna ska få bidrag till läkemedelskostnaderna inom samma system som för förmånsläkemedel och läkemedel enligt smittskyddslagen (2004:168).

Enligt utredningen har Läkemedelsverket utrett möjligheten att omklassificera Naloxon från receptbelagt till receptfri försäljning via apotek men kommit fram till att det saknades stöd för detta i gällande regelverk. För att det ska vara möjligt att Naloxon ska kunna godkännas som ett receptfritt läkemedel behöver läkemedelsföretagen ansöka om receptfrihet för Naloxon nässprej. Dessutom krävs ytterligare effekt- och säkerhetsstudier samt att en beskrivning av hur utbildning i användandet av Naloxon ska genomföras även om någon köper nässprej receptfritt på apotek.

I juni 2023 har Läkemedelsverket gjort en förnyad juridisk analys av möjligheterna att klassificera Naloxon nässprej som receptfritt. Enligt den nya analysen är det möjligt under förutsättning att den kliniska bedömningen stödjer förslaget. Någon klinisk bedömning är inte genomförd och inget företag har ännu ansökt om receptfrihet. Frågan om receptfrihet för Naloxon kommer att utredas vidare på Läkemedelsverket.

Regionen ska på begäran av Kriminalvården delta i samordnad verkställighetsplanering

Utredningen föreslår en ny paragraf i 7 kap. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som reglerar organisation, planering och samverkan. Lagförslaget innebär en skyldighet för regionen att delta i samordnad verkställighetsplanering på begäran av Kriminalvården. Planeringen avser insatser under tiden någon avtjänar sitt straff på anstalt, under villkorlig frigivning och efter verkställighetstiden.

Parallellt föreslås att en ny paragraf införs i fängelselagen 1 kap. 5 a § om att Kriminalvården ska kalla regionen eller kommunen till samordnad verkställighetsplanering när en intagen har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser eller socialtjänstinsatser om det är nödvändigt för att den enskilde ska få sina behov av insatser tillgodosedda och den enskilde samtycker till detta.

Övergången från anstaltsvistelse till villkorlig frigivning och avslutad verkställighet är särskilt kritisk för individen när det gäller återfall i brottslighet och skadligt bruk eller beroende. Att säkerställa att intagna får tillgång till vård och stöd efter frigivning innebär enligt utredningen stora vinster för både individen och samhället. Utredningen påpekar att lagförslaget inte medför ett ökat ansvar för regionen att erbjuda hälso- och sjukvård till enskilda, utan klargör ansvar för deltagande i planeringen. Kriminalvården har enligt förslaget ansvaret för upprättande av en samordnad verkställighetsplan.

Regionen ska erbjuda personer med skadligt bruk eller beroende den vård som han eller hon behöver. Vården ska organiseras så den ges samordnat.

En ny paragraf i 8 kap. hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) som reglerar ansvaret för att erbjuda hälso- och sjukvård föreslås. Lagförslaget tydliggör regionens ansvar att erbjuda personer med skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar den vård som han eller hon behöver. Vården ska organiseras så att den ges samordnat med annan psykiatrisk vård. Med samordning avses koordinering av resurser och arbetsinsatser för att erhålla högre kvalitet och större effektivitet. Det kan till exempel ske mellan olika verksamheter, eller genom samordnade team inom en verksamhet.

I samma paragraf föreslås även i ett andra stycke att regionen ska organisera vården för personer som inte fyllt 21 år, så att den vid behov samordnas med socialtjänstens insatser. Samordningen syftar till bättre kvalitet och effektivitet då barn och unga med skadligt bruk eller beroende ofta har ett särskilt behov av stödinsatser sett ur ett helhetsperspektiv inom olika livsområden. Utredningen påpekar att det är av särskild vikt att regioner och kommuner har gemensamma strukturer för en sådan samordning. Lagförslagen är ett ansvar som regioner och kommuner redan har enligt andra bestämmelser i HSL och socialtjänstlagen (SoL), och som ger möjligheter för huvudmännen att organisera verksamheten utifrån sina förutsättningar och behov. Exempelvis kan geografiska avstånd överbryggas genom digitala lösningar och överenskommelser om samverkan med andra vårdenheter, som vårdcentraler eller lokala öppensykiatriska mottagningar.

Regionen ska på begäran av SiS delta vid SIP- Samordnad individuell planering

Förslaget innebär ett nytt stycke i hälso- och sjukvårdslagen som reglerar samverkan mellan huvudmännen genom att en individuell plan ska upprättas när Statens institutionsstyrelse (SiS) bedömer att planen behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda. Förslaget innebär att SiS kan initiera upprättandet av en individuell plan när någon vårdas med stöd av lagen av vård av missbrukare (LVM) och om den enskilde samtycker till detta. Under vårdtiden kan det vara aktuellt med en plan när det finns ett behov av samordning av insatser, vid samsjuklighet, planering inför utskrivning eller behov av läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO). Enligt utredningen innebär förslaget inte ett ökat ansvar för regionerna att erbjuda hälso- och sjukvård, utan endast det ansvar som regionerna redan har för en som vårdas enligt LVM och vid utskrivning från sådan vård.

Verksamhet med utbyte av sprutor och kanyler ska arbeta hälsofrämjande och tillgängliggöras för personer yngre än 18 år

Förslaget innebär en ändring i lagen (2006:323) om utbyte av sprutor och kanyler.

- Syftet för sprututbytesverksamheter vidgas från att enbart ha omfattat förebyggande av smittspridning av blodburna infektioner till att även syfta till att främja fysisk och psykisk hälsa hos personer med skadligt bruk eller beroende av narkotika.
- Ett tillägg görs om att sprututbytesverksamhet ska bedrivas så att det främjar inlämning av begagnade sprutor och kanyler. Kravet på återlämnande av sprutor och kanyler upphör att gälla.
- Tillståndskrav på sprututbytesverksamhet tas bort och ersätts i stället med anmälningsplikt till IVO.

- Enligt bestämmelsen gällande inrättandet av sprututbytesverksamhet ska regionen innan inrättandet samverka med samtliga kommuner inom regionen och andra berörda aktörer.
- Det införs en möjlighet att lämna ut sprutor och kanyler till personer under 18 år om särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses att bestämmelsen ska användas i undantagsfall och endast om det är uppenbart för barnets bästa. Det påverkar inte hälso- och sjukvårdspersonalens skyldighet att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen bedömer att deras förslag och bedömningar i huvudsak inte handlar om några nya åtaganden för regioner och kommuner utan de är i första hand förtydliganden eller omfördelning av uppgifter inom en huvudmans verksamhet.

Förslaget om att regioner och kommuner ska delta i en så kallad verkställighetsplanering som initieras av Kriminalvården påverkar det kommunala självstyret. Regionerna ska kompenseras för det nya åtagandet i enlighet med finansieringsprincipen.

Statens totala kostnader inom finansieringsprincipen

Kostnaderna för utredningens förslag inom finansieringsprincipen fördelas till regioner, kommuner, statliga myndigheter och andra organisationer med knappt 2 miljarder kronor år 1 till 5. Därefter finns kontinuerliga kostnader med 67 miljoner kronor per år som exempelvis utgörs av ersättning till kommuner och regioner samt ramanslag till statliga myndigheter.

Av statens totala kostnader ersätts regionerna enligt finansieringsprincipen totalt med 1 066 miljoner kronor fördelat under fem år. Utredningen har beräknat en kostnadsminskning från år 3 till år 5. Därefter ersätts regionerna totalt med 26 miljoner kronor årligen.

Nationella överenskommelser i satsningar på god och nära vård

De förslag som syftar till att främja fler samordnade vård- och stödverksamheter för barn och unga bedöms inte innebära nya uppgifter för kommuner och regioner, utan är ett förtydligande av huvudmännens ansvar enligt nuvarande lagstiftning. Mot denna bakgrund anser utredningen att finansieringsprincipen inte ska tillämpas och att staten i första hand ska skapa incitament för kommuner och regioner för att utveckla kvaliteten och likvärdigheten i de samordnade insatserna över landet. För att stödja utvecklingen inom vårdområdet ska 200 miljoner per år i tre år särskilt avsättas till regionerna i satsningar på god och nära vård för vård av personer med skadligt bruk eller beroende av narkotika.

Förslaget påverkar inte det kommunala självstyret

Utredningen bedömer att förslag och bedömningar i huvudsak inte handlar om nya åtaganden för kommuner eller regioner. Däremot får förslaget om krav för kommuner och regioner att medverka vid samordnad verkställighetsplanering som initieras av Kriminalvården konsekvenser för den kommunala självstyrelsen. Kommuner och regioner ska kompenseras för det nya åtagandet i enlighet med finansieringsprincipen.

Jämställdhetsperspektiv

Förslagen handlar om att stärka stödet till personer som på grund av stigma och andra faktorer har svårt att ta del av rätten till hälsa på lika villkor som andra patienter. Genom insatser med ett skadereducerande perspektiv och mer individanpassade vård- och stödinsatser, stärks förutsättningarna för en jämställd och jämlik vård.

Barnrättsperspektiv

Barnrättsperspektivet innebär att barnets rättigheter och behov ska tillgodoses i enlighet med vad som anges i barnkonventionen och andra lagar. Bättre vård och stöd för personer med skadligt bruk eller beroende av narkotika kan ge positiva konsekvenser såväl för barn och unga med eget skadligt bruk och beroende som för barn som har vårdnadshavare som är beroende av narkotika.

Beslutsunderlag

1. Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus, SOU 2023:62
2. Remissyttrande av betänkandet Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus, SOU 2023:62

Protokollsutdrag skickas till

Socialdepartementet

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ekonomidirektör

Divisionschef division Nära

Divisionschef division Psykiatri

Divisionschef divisions Länssjukvård 1

Smittskyddsläkare

§ 74

Remiss Begäran om yttrande till Riksdagens ombudsmän (JO) rörande handläggning av begäran om allmän handling

Dnr NLL-00474-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att lämna yttrande enligt förslaget.

Ärendet

Riksdagens ombudsmän (JO) har i remiss begärt att regionstyrelsen yttrar sig över en till JO inkommen anmälan angående att en reporter inte fått ta del av begärd handling och inte heller fått något skriftligt avslagsbeslut, trots att ett sådant begärts.

JO har begärt att regionstyrelsen yttrar sig över det som förs fram i anmälan. Yttrandet ska innehålla en redogörelse för myndighetens handläggning samt för relevant lagstiftning. Myndigheten ska vidare redovisa sin bedömning av det som kommit fram. Berörda befattningshavare bör ges tillfälle att lämna synpunkter och det ska framgå av remissvaret om så har skett.

Regionstyrelsen föreslås yttra sig till JO i enlighet med beslutsunderlaget *Yttrande till Riksdagens ombudsmän – JO, JO:s dnr 2341–2024*.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet påverkar inte barn alls.

Beslutsunderlag

1. Yttrande till Riksdagens ombudsmän – JO, JO:s dnr 2341–2024
2. Anvisning om utlämnande av allmänna handlingar

Protokollsutdrag skickas till

Riksdagens ombudsmän

Stabschef

§ 75

Ansökan om dispens för avsteg från dygnsviloregler, vägburen ambulanssjukvård

Dnr NLL-00405-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att, med förbehåll att förhandlingen med Vårdförbundet avslutas i enighet, bevilja den vägburna ambulanssjukvårdens begäran om att ansöka om dispens för avsteg från Arbetstidsdirektivets dygnsviloregler.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsens anser det angeläget att den vägburna ambulanssjukvården ansöker om dispens för avsteg från dygnsviloreglerna. Detta är nödvändigt för att regionen ska kunna säkerställa att länets medborgare har en god tillgänglighet till jämlik vård vad gäller akuta sjukvårdsinsatser.

Sammanfattning

Region Norrbotten ansöker om dispens för avsteg från dygnsviloreglerna (AB § 13 Arbetstid, Förläggning av arbetstid, moment 5), avseende ambulanspersonal som arbetar vid Ambulanssjukvården i Gällivare, Jokkmokk och Övertorneå.

Införandet av EU-direktivet om dygnsviloregler har fått som konsekvens att medarbetare vid ovanstående ambulansstationer valt att säga upp sig. Till följd av detta kan ambulansverksamheterna inte längre bemannas som tidigare, vilket riskerar att hota patientsäkerheten.

Ärendet

Region Norrbotten ansöker om dispens för avsteg från dygnsviloreglerna (AB § 13 Arbetstid, Förläggning av arbetstid, moment 5), avseende ambulanspersonal som arbetar vid Ambulanssjukvården i Gällivare, Jokkmokk och Övertorneå.

Införandet av EU-direktivet om dygnsviloregler har fått som konsekvens att medarbetare vid ovanstående ambulansstationer valt att säga upp sig. Till följd av detta kan ambulansverksamheterna inte längre bemannas som tidigare, vilket riskerar att hota patientsäkerheten.

Ärendet

Bakgrund

EU-kommissionen konstaterade under hösten 2022 att Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kollektivavtal inte levde upp till arbetstidsdirektivets (2003/88/EG) minimikrav gällande dygnsvila. EU-kommissionen gav därför Sverige en tidsfrist fram till första oktober 2023 att korrigera detta.

Under våren 2023 skedde centrala förhandlingar mellan SKR och samtliga kollektivavtalsbärande fackliga parter. Dessa förhandlingar har lett till förändringar i regionens centrala kollektivavtal. Förändringarna trädde i kraft, för alla utom på Sveriges Läkarförbunds avtalsområde, den 1 oktober 2023. För Sveriges Läkarförbunds område trädde förändringarna i kraft den 1 februari 2024.

I korthet innebär förändringarna att arbetstagare, som huvudregel, ska ha minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar. Arbete och vila ska alltid förläggas alternerande.

Ansökan om dispens

Det är inte möjligt att komma överens om eller besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå. Om önskemål om att göra avsteg från arbetstidsdirektivet uppstår ska ansökan lämnas till Arbetstidsnämnden, som kan bevilja dispens under en begränsad period. Möjligheten att göra avsteg är mycket restriktiv och kan bara bli aktuell i verksamheter som har uppdrag att skydda liv, hälsa och säkerhet.

Det är också tillåtet att, som ett undantag, lägga arbetspass och jourpass i anslutning till varandra. Den sammanlagda tiden för arbete och jour i anslutning till varandra får dock inte överstiga 20 timmar. Varje undantag förutsätter dessutom att det inte är möjligt att klara bemanningen på annat sätt.

För att skydda medarbetare som får förkortad dygnsvila införs regler om hur kompensande vila ska förläggas. Av dessa framgår att kompensande vila ska ges i direkt anslutning till arbetstid som fullgjorts enligt dispens och motsvara minst den sammanlagda arbetstid som ordinarie arbetstid och jour varat.

Förhandling enligt medbestämmandelagen

Styrelsen beslutar att gå vidare med ansökan om dispens från dygnsviloreglerna för ambulansstationerna i Gällivare, Jokkmokk och Överkalix med förbehåll för att arbetsgivaren avslutar förhandlingen, enligt MBL §11, i enighet med Vårdförbundet.

Förhandling har genomförts med Kommunal och avslutats i enighet. Arbetsgivaren har fört en dialog med Vårdförbundet och är överens om att hantera ärendet på föreslaget sätt. Det vill säga att arbetsgivaren fattar ett beslut med förbehåll att förhandlingen med Vårdförbundet avslutas i enighet.

Vägburen ambulanssjukvård

Region Norrbotten ansöker om dispens för avsteg från dygnsviloreglerna (AB § 13 Arbetstid, Förläggning av arbetstid, moment 5), avseende ambulanspersonal som arbetar vid Ambulanssjukvården i Gällivare, Jokkmokk och Överkalix.

Ambulanssjukvården i Norrbotten omfattar 15 ambulansstationer uppdelade i fem områden. Cirka 250 medarbetare arbetar inom verksamheten. Sammantaget bemannas 22 ambulanser dygnet runt och sju under dagtid på vardagar.

Ambulanssjukvården ska primärt finnas tillgänglig för medborgare som drabbas av allvarlig sjukdom eller olycksfall. Uppgiften är att undersöka, bedöma och behandla samt besluta om nästa lämpliga vårdnivå. I vissa fall kan patienterna hänvisas till egen vård eller besök på hälsocentral, i andra fall krävs fortsatt vård på vårdinrättning. I uppdraget ingår även att överflytta patienter med kvalificerat vårdbehov mellan vårdinrättningar både inom och utom länet.

Tillgången till ambulanspersonal med den kompetens som krävs är generellt låg inom flera områden i Norrbotten. Rekrytering av vårdpersonal, och i synnerhet ambulanspersonal, har historiskt varit svårt i såväl Gällivare som i Jokkmokk och Överkalix. I Gällivare är konkurrensen från privata företag och industrin hög vilket gör att unga människor väljer bort sjukvårdsyrken till förmån för yrken inom exempelvis gruv- och industribranschen. Jokkmokk och Överkalix är glesbygdskommuner där befolkningsunderlaget är lågt vilket medför svårigheter att rekrytera ambulanspersonal från orten.

Införandet av EU-direktivet om dygnsviloregler har fått som konsekvens att medarbetare vid ambulanssjukvården i Gällivare, Jokkmokk och Överkalix valt att säga upp sig. Till följd av detta kan ambulansverksamheterna inte längre bemannas som tidigare, vilket riskerar att hota patientsäkerheten.

För nuvarande schema med 11 timmars dygnsvila, se bilaga 3.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte påverka regionens ekonomi då att bevilja ansökan om dispens innebär att verksamheten bibehåller sin ursprungliga utformning och bemanningsgrad.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män. Ansökan om dispens anses nödvändig för att kunna erbjuda länets medborgare en god tillgänglighet till jämlik vård. Den vägburna ambulanssjukvården är en viktig del i regionens förmåga att säkerställa ett akut omhändertagande för alla oavsett geografisk hemvist.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet är uppenbart för barnets bästa, såväl som patient som anhörig eller närstående till någon i behov av vägburen ambulanssjukvård.

Beslutsunderlag

1. Protokoll MBL §11 ang dispensansökan för vissa ambulansstationer, Kommunal
2. Dispensansökan Region Norrbotten – Ambulanssjukvård Gällivare Jokkmokk Överkalix
3. Schema med 11h dygnsvila

Protokollsutdrag skickas till

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Divisionschef division Länssjukvård 1

§ 76

Behandling av uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2023

Dnr NLL-01382-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. godkänna regionstyrelsens hantering och givna uppdrag till regiondirektören utifrån uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2023.
2. genomförda uppdrag återrapporteras till regionfullmäktiges beredningar i samband med regionfullmäktiges utbildningsdag höstterminen 2025.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen har tagit del av uppdragsberedningens verksamhetsrapport för 2023. Regionstyrelsen instämmer i beredningens rekommendationer. Åtgärder i relation till de behov som uppdragsberedningen identifierat pågår och planeras. Styrelsen anser att regionen arbetar medvetet med frågorna och kommer följa upp det fortsatta arbetet till uppdragsberedningen.

Sammanfattning

Under 2023 har Uppdragsberedningen haft i uppdrag att föra medborgardialog om kvinnors hälsa. Beredningens ledamöter har genomfört dialoger med medborgare i samtliga av Norrbottens kommuner. I dialogerna har det bland annat framkommit att familjer inte alltid har kunskap om vad som kommer att hända under och efter förlossning, att det finns ett större behov av möjlighet till stöd kring amning och att tillgängligheten till gynekolog inte är jämlik i Norrbotten. Dialogerna visar på en positiv inställning hos kvinnor till att regelbundet bli kallad till gynekologisk cellprovtagning. I dialogerna har det även framkommit att kunskapen om klimakteriet är låg bland delar av befolkningen. Vidare upplever kvinnor som söker hjälp via hälso- och sjukvården att de inte alltid blir betrodda och får hjälp. Uppdragsberedningen konstaterar även att det inte finns utrustning för att kunna genomföra mammografi på alla orter.

Ärendets behandling under sammanträdet

Camilla Friberg (S) och Birgitta Johansson Huuva (C) föreslår bifalla liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget.

Ärendet

Den 21 december 2022 beslutade regionfullmäktige att uppdragsberedningen för 2023 ges uppdraget Kvinnors hälsa. Uppdragsberedningens analys baseras på fakta och det som framkommit i dialog med medborgare i Norrbotten.

Uppdragsberedningen har planerat och genomfört dialoger med medborgare i samtliga av Norrbottens kommuner. Dialogerna har i huvudsak avgränsats till ett antal samtalsområden:

- Kvinnors sjuktal som är högre än männens.
- Erfarenhet av graviditet, förlossning och första tiden med barn.
- Gynekologi. Allt ifrån vårdbesök till att få och hitta information eller att komma i kontakt med hälso- och sjukvården men också bemötande, rätt diagnos och smärtlindring.
- Klimakteriet.

I verksamhetsrapporten presenterar uppdragsberedningen sitt underlag och redovisar sina slutsatser. De behov som beredningen identifierat sammanfattas i följande punkter:

- Regionen måste precis som övriga samhället vara lyhörd och lyssna på kvinnor i Norrbotten för att kunna arbeta mot ett jämställt län där män och kvinnor lever på lika villkor som minskat gap i sjukskrivningstalen.
- Regionen måste säkerställa att information och utbildning ökar kunskapen för personer och familjer som väntar barn med fokus på graviditet, förlossning och första tiden med barn.
- Regionen måste arbeta för att i större utsträckning uppmärksamma och ta hand om förlossningsdepression och förlossningsskador.
- Regionen måste arbeta för en mer jämlik tillgång till gynekologi i Norrbotten.
- Regionen måste öka kunskapen om klimakteriet och ta hela problematiken kring kvinnors situation i samband med klimakteriet på allvar.
- Regionen måste arbeta för att kontakten med hälso- och sjukvården ska kännas trygg och säker för alla kvinnor.

Regionstyrelsens svar på uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2023

Regionstyrelsen vill mot bakgrund av vad som redovisats i verksamhetsrapporten lyfta fram pågående och planerade åtgärder i relation till de behov som uppdragsberedningen identifierat. Återrapportering till regionfullmäktige sker i samband med regionfullmäktiges utbildningsdag under höstterminen 2025.

Regionen måste precis som övriga samhället vara lyhörd och lyssna på kvinnor i Norrbotten för att kunna arbeta mot ett jämställt län där män och kvinnor lever på lika villkor som minskat gap i sjukskrivningstalen.

Jämställdhet är ett prioriterat område för Region Norrbotten. Regionens ambition och vilja är att skapa jämlika och jämställda livsvillkor för alla norrbottningar. Regionen ska tillhandahålla och erbjuda tjänster, verksamhet och service på ett likvärdigt sätt till flickor och pojkar, kvinnor och män. Jämställdhetsfrågorna ska integreras i allt ordinarie arbete och genomsyra alla led av beslutsfattande och genomförande. Alla nämnder har tagit beslut om att arbeta med jämställdhetsintegrering och följa upp arbetet.

Region Norrbotten ska ha en jämställd regional utveckling, jämställd vård samt vara en jämställd arbetsgivare. I en jämställd arbetsgivarpolitik ingår bland annat att minska sjukfrånvaro där kvinnors sjukfrånvaro generellt är högre än mäns.

De jämställdhetspolitiska delmålen hänger ihop och påverkar varandra. Kvinnor tar ofta i högre grad ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet samt är sjukskrivna i högre grad vilket även påverkar kvinnors ekonomi och pension negativt. Det är inte ovanligt att personer med långa sjukskrivningar har erfarenhet av att vara våldsutsatta.

Regionen ser fram emot att jobba med länets nya jämställdhetsstrategi, Ett jämställt Norrbotten 2024–2030, som har tre särskilt prioriterade områden:

- En jämställd samhällsomvandling
- Omfördela makten mellan kvinnor och män
- Ökad upptäckt av mäns våld mot kvinnor och barn

I arbetet mot ett mer jämställt län utvecklas kunskapsstödet inom obstetrik och gynekologi kontinuerligt. Genom regionens deltagande i nationella arbetsgrupper implementeras ny kunskap i verksamheten. Exempelvis följer regionen nationella riktlinjer för prevention gällande livmoderhalscancer och erbjuder regelbunden cellprovstagning.

Regionen måste säkerställa att information och utbildning ökar kunskapen för personer och familjer som väntar barn med fokus på graviditet, förlossning och första tiden med barn.

Region Norrbotten ska fortsätta säkerställa att information och utbildning ökar kunskapen för personer och familjer som väntar barn. Alla blivande föräldrar i Norrbotten erbjuds att delta i föräldrautbildning inför barnets födelse. Utbildningen förbereder föräldrarna inför förlossningen och tiden efteråt, exempelvis gällande amning. För att stärka informationen erbjuder slutenvården informationsträffar en gång per månad. En film är under framtagande så att även norrbottningar som inte har möjlighet att delta fysiskt ska kunna ta del av information om förlossningen.

För att ytterligare öka kunskapen har Gällivare sjukhus och Sunderby sjukhus BB/förlossning skapat ett Instagram-konto. Via kontot ges löpande information om verksamheten och det finns möjlighet att ställa generella frågor.

Verksamhetsområde Obstetrik och Gynekologi har en Norea-mottagning med förlossningsbarnmorskor och läkare. Norea är en mottagning för förlossningsrädda där medarbetare genom enskilda samtal förmedlar trygghet och kunskap kring födandet. Med syfte att öka tillgängligheten ska mottagningen under 2024 bygga upp ett arbetssätt med digitala besök.

Region Norrbotten har även utformat en amningsstrategi där hela vårdkedjan kring det nyfödda barnet deltagit i arbetet. Samtliga medarbetare inom vårdkedjan får regelbunden utbildning inom amningsområdet.

Alla gravida kvinnor i Region Norrbotten erbjuds ett ultraljud under graviditetens första trimester (3 månader) samt ett rutinultraljud under graviditetsvecka 18–20. Eftersom undersökningen kräver ultraljudsapparat med bra bildkvalitet och koppling till bildlagringssystem hänvisas gravida kvinnor till mottagningar på sjukhusen i länet. För att minska patientresandet roterar medarbetare till de olika mottagningarna.

Norrbotten är ett län med långa avstånd vilket medför svårigheter att erbjuda specialiserad vård i närområdet för alla medborgare. Det krävs dessutom särskild certifiering för barnmorskor och läkare för behörighet att utföra rutinultraljundsundersökningar. För att upprätthålla kompetensen inom området behöver ett visst antal undersökningar per år genomföras.

Regionen måste arbeta för att i större utsträckning uppmärksamma och ta hand om förlossningsdepression och förlossningsskador.

Region Norrbotten ska arbeta för att fortsätta stärka förlossningsvården. Regionen har infört ett multiprofessionellt bäckenbottenteam bestående av barnmorska, uroterapeut, läkare, sexolog och fysioterapeut. Teamet hanterar uppföljning av förlossningsbristningar och bäckenbottensskador.

Vid förlossningsklinikerna genomför samtliga medarbetare utbildning i hur bäckenbotten ska skyddas under förlossning och hur skador kan identifieras. Även utbildning gällande handhavande vid utdrivning och suturering efter förlossning genomförs.

Mödrahälsovården lägger stor vikt vid anamnesen (sjukdomshistoria) kopplad till pågående eller tidigare psykisk sjukdom. Vården planeras utifrån resultatet av anamnesen. Under graviditeten förs regelbundna samtal för att upptäcka förändring av den gravida kvinnans psykiska hälsa.

Vid efterkontrollen, 6–10 veckor efter förlossningen, genomförs en gynekologisk kontroll för att upptäcka eventuell förlossningsbristning och kontrollera bäckenbottenfunktionen. Patienten går tillsammans med barnmorskan igenom upplevelsen av förlossningen. Preventivmedelsrådgivning och reproduktiv livsplan diskuteras och erbjuds. Eventuell amning och den psykiska hälsan efter förlossningen följs upp. Nyförlösta mammor screenas för att upptäcka förlossningsdepression.

Regionen måste arbeta för en mer jämlik tillgång till gynekologi i Norrbotten.

Region Norrbotten ska fortsätta arbeta för en mer jämlik tillgång till gynekologisk vård. För att skapa en trygg, säker och jämlik vård deltar Region Norrbotten i den nationella kunskapsstyrningen. Ett nationellt programområde handlar om kvinnosjukdomar och förlossning. Programområdets uppdrag omfattar hela vårdkedjan för både gynekologi och obstetrik. Vårdkedjan omfattar både specialiserad vård och primärvård.

Regionen arbetar även enligt de nya nationella riktlinjerna för endometrios. Ett endometrios-team är uppstartat med syftet att kvinnor med endometrios ska ha en fast vårdkontakt och bättre tillgång till vård.

Regionen måste öka kunskapen om klimakteriet och ta hela problematiken kring kvinnors situation i samband med klimakteriet på allvar.

Regionstyrelsen ser behov av att utforma lättillgänglig information om klimakteriet och stärka kunskapen hos de medarbetare som möter kvinnorna. För att öka kunskapen om klimakteriet och problematiken kring kvinnors situation kommer division Nära under 2024 erbjuda möjlighet till utbildning för fler barnmorskor och läkare i fördjupad kunskap om klimakteriet.

Regionen måste arbeta för att kontakten med hälso- och sjukvården ska kännas trygg och säker för alla kvinnor.

Region Norrbotten arbetar kontinuerligt för att vården ska kännas säker och trygg för alla besökare. Mödrahälsovården har en lång tradition av att prata om hot och våld. Samtalen sker i enrum utan partner, medförälder eller andra närvarande.

Regionen har initierat ett pilotprojekt i Kiruna med syfte att testa åtgärder för att skapa ökad trygghet före, under och efter förlossning. Stöd vid transporter och utveckling av ambulans anpassad för förlossning är tillsammans med särskild utbildning av ambulanspersonal delar av piloten.

För att skapa trygghet inför förlossningen har samtliga kvinnor möjlighet att skriva ett förlossningsbrev. Patienten beskriver vad som är viktigt i samband med förlossningen, både för egen del och för medföljande. Syftet med förlossningsbrevet är att bidra till god och personlig vård i samband med förlossning och BB-vård. Personcentrerad som arbetssätt kommer utvecklas ytterligare under 2024 vilket ska bidra till trygg vård för alla kvinnor.

Länskliniken för obstetrik och gynekologi är HBTQ-certifierad sedan 2016. Det innebär att medarbetare inom kliniken genomför utbildning i normkritiskt förhållningssätt, värderingar och HBTQ-frågor.

Länskliniken utökar även antalet E-tjänster på 1177. Via E-tjänsten är det nu möjligt att kontakta kliniken om exempelvis abort, för att begära intyg, förnya recept, av/omboka tid, urininkontinens och misstanke om framfall. Även möjligheterna att göra digitala bokningar har utökats, exempelvis gällande tidiga ultraljud.

Jämställdhetsperspektiv

Forskning visar att vården ibland gör skillnad mellan kvinnor och män på ett sätt som inte är medicinskt motiverat. Ett skäl kan vara felaktiga föreställningar om kvinnor och män som är djupt rotade i både människor och samhället i stort. En annan utmaning är okunskap om biologiska skillnader mellan könen som kan vara medicinskt relevanta. Resultatet kan bli felaktiga diagnoser och behandlingar, bristande rehabilitering eller en upplevelse av att inte bli sedd och lyssnad på.

En rapport från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) visar att många kvinnor saknar kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa för olika faser i livet, har svårt att hitta rätt i vården, att samtal om sexuell hälsa och reproduktiv livsplan ofta uteblir och att kvinnor med icke-akuta behov kan få vänta länge.

Vården behöver möta kvinnors sexuella och reproduktiva behov i olika skeden under hela livet. Lika viktigt är det att alla föräldrar ska kunna känna sig trygga och säkra före, under och efter graviditet. Region Norrbotten har under en längre tid jobbat med jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsfrågorna ska integreras i allt ordinarie arbete och genomsyra alla led av beslutsfattande och genomförande.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet är uppenbart för barnets bästa. Enligt barnkonventionens artikel 24 har barn rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering. I det ingår att vård ges till mödrar före och efter förlossning.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet är uppenbart för barnets bästa. Enligt barnkonventionens artikel 24 har barn rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård och rehabilitering. I det ingår att vård ges till mödrar före och efter förlossning.

Beslutsunderlag

1. Uppdragsberedningens verksamhetsrapport 2023
2. Regionfullmäktiges beslut 2023-11-21-22 § 123 - Behandling av uppdragsberedningens verksamhetsrapport

Protokollsutdrag skickas till

Regiondirektör

Hälso- och sjukvårdsdirektör

§ 77

Redovisning av motioner per mars 2024

Dnr NLL-00520-2024

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att lämna följande information till regionfullmäktige.

Förteckning över motioner per mars 2024

Motion	Motionär	Anmält på regionfullmäktige	Kommentar
Motion 13-2023 om översyn av ersättningssystem och uppföljningsmått i primärvården	Linda Frohm (M), Veronica Wahlström (M) och Henrik Wikström (M)	2023-06-20	Berett av regionstyrelsen, kommer behandlas vid regionfullmäktige i april 2024
Motion 16-2023 om mammografi för kvinnor över 74 år	Håkan Kero (KD), Margareta Törelid Haapaniemi (KD) och Marita Wikberg (KD)	2023-06-20	Återremiss bereds av regionstyrelsen i april 2024
Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten	Lars-Åke Vikström (SD), Kristina Karlsson (SD), Marianne Sandström (SD), Lage Hortlund (SD), Susanne Ström (SD), och Per Ågren (SD)	2024-02-21	Bereds av regionstyrelsen i april 2024
Motion 21-2023 om slopade egenavgifter vid sjukresor för barn	Lars-Åke Vikström (SD), Kristina Karlsson (SD), Marianne Sandström (SD), Lage Hortlund (SD), Susanne Ström (SD), och Per Ågren (SD)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i november 2024
Motion 22-2023 om kunskapshöjande aktiviteter angående förklimakteriebesvär och klimakteriebesvär	Linda Frohm (M) och Veronica Wahlström (M)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i oktober 2024
Motion 1-2024 om inrättande av patientråd vid Haparanda hälsocentral	Anders Rönnqvist (SJVP)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i juni 2024
Motion 2-2024 om mer rättvis och tillgänglig tandvård i östra Norrbotten	Anders Rönnqvist (SJVP)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i juni 2024

Motion 3-2024 om åtgärder för jämlik tandvård	Marianne Sandström (SD)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i oktober 2024
Motion 4-2024 om införande av kompetens för trombektomi	Anders Rönnqvist (SJVP), Kenneth Backgård (SJVP) och Doris Messner (SJVP)	2024-02-21	Under beredning, planeras behandlas vid regionfullmäktige i juni 2024

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka barn alls.

§ 78

Återremittering Angående Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer 2023

Dnr NLL-01346-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Föreslå regionfullmäktige besluta att återkalla tidigare beslut avseende avgiftsfri mammografiscreening för kvinnor över 74 år och att anta Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer.
2. Under förutsättning att regionfullmäktige bifaller punkten 1 att uppföljning av deltagande i mammografiscreening ska återrapporteras till regionstyrelsen senast den 12 december 2024.

Reservationer

Linda Frohm (M), Daniel Bergman (M), Kenneth Backgård (SJVP), Marianne Sandström (SD) och Lars-Åke Vikström (SD) reserverar sig mot beslutet.

Protokollsanteckning

Doris Messner (SJVP) avstår från deltagande i beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten ser positivt på Socialstyrelsens nya rekommendationer gällande screening för bröstcancer då dessa stämmer väl överens med den samlade evidensen på området. Regionstyrelsen anser att det är av yttersta vikt att de patienter som inte ingår i screeningsprogrammen vid egen misstanke om cancer bedöms av läkare. Läkarens bedömning ligger sedan till grund för eventuella följande undersökningar, vilka är avgiftsbefriade. Region Norrbotten följer de nationella rekommendationerna vid samtliga screeningsprogram och anser inte att mammografiscreening ska handhas på sätt som strider mot nationella rekommendationer och det samlade evidensläget.

Sammanfattning

Statens berednings- och utvärderingsinstitut genomförde 2022 en översikt av den samlade evidensen kring mammografiundersökningar och screening. Med den som underlag publicerade Socialstyrelsen i maj 2023 nya rekommendationer där det tydligt framkom att man inte rekommenderade regionerna att screena personer som fyllt 74 år.

Regionfullmäktige beslutade den 21 februari 2024 att återremittera ärendet för att klargöra och särskilja faktaunderlag som rör ärendet och det som rör Motion 16–2023 om mammografi för kvinnor över 74 år.

Ärendets behandling under sammanträdet

Camilla Friberg (S) föreslår bifalla liggande förslag.

Marianne Sandström (SD), Linda Frohm (M) och Kenneth Backgård (SJVP) föreslår avslå liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer bifall mot avslag och finner att regionstyrelsen bifaller liggande förslag.

Ärendet

Bakgrund

Region Norrbotten beslutade i november 2020 att utöka åldersspannet för mammografiscreening att gälla till och med 80 års ålder.

I december 2021 beslutades att mammografiscreening för kvinnor upp till och med 80 år ska vara avgiftsfri.

Mammografiscreening är kostnadsfri för patienten, likaså själva mammografiundersökningen för de som själva söker sig till hälso- och sjukvården med misstanke om bröstcancer. Den som inte omfattas av screeningsprogrammet har möjlighet att begära remiss vid ett planerat läkarbesök eller kontakta mammografirådgivningen för en bedömning och eventuell remiss till mammografi.

Socialstyrelsen har genomfört en kunskapsöversyn på området och publicerade i maj 2023 nya rekommendationer på området.

Lag och förordning

I lagen (2016:659) om avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården finns bestämmelser om regionens ansvar för viss avgiftsfri screening inom hälso- och sjukvården (1 § första stycket). En region ska erbjuda avgiftsfri screening i enlighet med vad regeringen meddelat föreskrift om (2–3 §§). Med screening avses en systematisk undersökning med hjälp av en speciell metod av en grupp personer för att upptäcka tillstånd som innebär en hög risk för framtida ohälsa (1 § andra stycket).

Regeringen har i sin tur beslutat om en förordning, *förordningen (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer*, där det framgår att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om bland annat vilka ålderskategorier som ska omfattas av screeningen (3 §).

Socialstyrelsens föreskrifter

Socialstyrelsens föreskrift *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om villkor för avgiftsfri screening (HSLF-FS 2019:14)* anger med stöd av bemyndigandet från regeringen vilka som ska erbjudas screening för bröstcancer.

- 3 § Regionerna ska erbjuda avgiftsfri screening för bröstcancer med mammografi var 18–24:e månad till personer som vid födseln har tillskrivits det juridiska könet kvinna och tillhör åldersgruppen 40–74 år.
- 4 § Screeningen ska inte erbjudas, om det i det enskilda fallet är olämpligt eller obehövligt av medicinska skäl.

Medicinska skäl kan exempelvis vara att en person har fått eller ska få motsvarande undersökning i annan vård och behandling eller har genomgått ett kirurgiskt ingrepp som minskar risken för bröstcancer.

Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer

Socialstyrelsen har, utöver föreskriften, i maj 2023 gett en förtydligande rekommendation om vilken åldersgrupp som inte bör erbjudas screening:

Socialstyrelsen rekommenderar regionerna att inte erbjuda screening för bröstcancer till personer över 74 år. Personer som söker vård för symtom på bröstcancer behöver dock alltid utredas och följas upp enligt gällande rutiner, oavsett ålder.

Motivering till Socialstyrelsens rekommendation gällande åldersspann

- Det är inte klarlagt att screening efter 74 år har fördelar.
- Det saknas kunskap om effekten av screening för bröstcancer efter 74 års ålder.
- Det går inte att fastställa att eventuella positiva effekter överväger de negativa.

- Det är inte säkert att dödligheten i bröstcancer skulle minska tack vare upptäckterna i screeningen.
- Man skulle också riskera onödig behandling av cancer som aldrig hade gett symtom under patientens livstid.

Eftersom screening alltid innebär negativa effekter är den bara motiverad om det finns tillräckligt stora positiva effekter, i form av minskad sjuklighet och dödlighet.

Aktuell forskning har inte kunnat påvisa positiva effekter för screening av kvinnor över 74 år i den omfattning att screening kan anses överväga de negativa effekterna.

Exempel på negativa effekter med screening är risker relaterade till strålning, risk för onödig oro, överdiagnostik och överbehandling.

En övre åldersgräns på 74 år stämmer samtidigt väl överens med europeiska riktlinjer på området. Socialstyrelsen bedömer därmed att regionerna inte bör erbjuda screening för bröstcancer till personer över 74 år. Personer som söker vård för symtom på bröstcancer behöver dock alltid utredas och följas upp enligt gällande rutiner, oavsett ålder.

Nuläge Region Norrbotten

Bild- och funktionsmedicin följer Socialstyrelsens rekommendationer och erbjuder kostnadsfri screening var 18-24:e månad till kvinnor mellan 40 och 74 år.

Kvinnor som inte ingår i screeningintervallet och har symtom ska vända sig till hälsocentral eller mammografirådgivningen för bedömning om remiss till mammografi.

Laglig grund för att få utföra screening

Strålskyddslagen (2018:396) reglerar när strålning får ske. Eftersom mammografi är en röntgenundersökning går undersökningen under strålskyddslagen. Enligt 3 kap. 1 § strålskyddslagen är det förbjudet att genomföra en röntgen som inte är berättigad. Med att en metod, en åtgärd eller en verksamhet är berättigad avses enligt förarbetena att den medför en nytta som överstiger den skada som metoden, åtgärden eller verksamheten kan medföra (prop. 2017/18:94 s.8). Den som bedriver en verksamhet där strålning används ska se till att metoden är berättigad i varje enskilt fall (3 kap. 3 § strålskyddslagen). Det måste alltså stå klart att nyttan överstiger skadan för att strålning ska få användas.

Åldersgränserna för bröstcancerscreeningen är satta enligt evidens om nytta med undersökningen och inom vilka åldrar man på gruppnivå kan se minskad dödlighet i bröstcancer. Utan giltiga skäl blir undersökningen olaglig.

Hälso- och sjukvården har tre grundläggande etiska prioriteringsriktlinjer (prop. 1996/97:60 s. 18 ff.). Enligt dessa ska åtgärder prioriteras efter vilken effekt de bedöms ha på hälsan (behovs- och solidaritetsprincipen) och alla ha samma rättigheter (människovärdesprincipen) Enligt den sista och underordnade kostnadseffektivitetsprincipen ska resurserna användas effektivt och där de får mest effekt. Dessa principer kommer till uttryck i 3 kap. 1 § och 4 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Jämställdhetsperspektiv

Mammografiscreening erbjuds endast till kvinnor. Män och kvinnor som inte ingår i screeningprogrammet men som har risk för att utveckla bröstcancer genomgår mammografi på remiss efter läkarbedömning.

Beslutet bedöms vara positivt för jämställdheten mellan kvinnor och män. Detta då beslutet leder till att regionen vid all screeningverksamhet, för såväl kvinnor som män, följer Socialstyrelsens rekommendationer och aktuellt evidensläge.

Barnrättsperspektiv

Beslutet påverkar inte barn då mammografiscreening endast sker i åldersgruppen 40–74 år.

Beslutsunderlag

1. Regionfullmäktige beslut 24-02-21 § 19 – Angående Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer 2023
2. RF beslut 211123–24 § 106 Motion 1–2020 om avgiftsfri mammografiscreening för kvinnor över 74 år
3. Socialstyrelsens rekommendation Screening för bröstcancer maj 2023
4. Screening för bröstcancer hos kvinnor över 74 år (SBU)
5. Återremittering angående Socialstyrelsens rekommendation gällande bröstcancerscreening 2023 (ändringar markerade)

Protokollsutdrag skickas till

Divisionschefer

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ekonomi- och planeringsdirektör

§ 79

Återremittering Motion 16-2023 om mammografi för kvinnor över 74 år

Dnr NLL-00832-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Motionen avslås
2. Ge regiondirektören i uppdrag att säkerställa följsamhet till Socialstyrelsens nya rekommendationer gällande mammografiscreening.

Reservationer

Linda Frohm (M), Daniel Bergman (M), Kenneth Backgård (SJVP), Marianne Sandström och Lars-Åke Vikström (SD) reserverar sig mot beslutet.

Protokollsanteckning

Doris Messner (SJVP) avstår från deltagande i beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

I maj 2023 publicerades Socialstyrelsens nya rekommendationer gällande screening av bröstcancer. Socialstyrelsen rekommenderar regionerna att inte erbjuda screening för bröstcancer till personer över 74 år då aktuell forskning inte kunnat påvisa positiva effekter på överlevnaden samtidigt som negativa effekter i form av utsatthet för strålning, oro, överdiagnostik och överbehandling kan konstateras i åldersgruppen. Verksamheterna anger att de redan idag har köer och svårt att upprätthålla beslutade screeningintervall för de åldersgrupper där mammografiundersökning bevisligen leder till ökad överlevnad och befarar undanträngningseffekter och längre köer för dessa om åldersintervallet utökas. Region Norrbotten följer de nationella rekommendationerna i alla övriga screeningsprogram och anser inte att det finns skäl att göra ett undantag gällande screening av bröstcancer.

Sammanfattning

Håkan Kero, Margareta Törelid Haapaniemi och Marita Wikberg (KD) föreslår regionfullmäktige besluta att Region Norrbotten tar bort åldersgränsen på 74 år och kallar alla kvinnor efter fyllda 75 till och med 80 år till mammografi.

Regionfullmäktige beslutade den 21 februari 2024 att återremittera ärendet för att klargöra och särskilja faktaunderlag som rör ärendet och det som rör Angående Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer 2023.

Ärendets behandling under sammanträdet

Camilla Friberg (S) föreslår bifalla liggande förslag.

Marianne Sandström (SD), Linda Frohm (M) och Kenneth Backgård (SJVP) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag mot bifall till motionen och finner att regionstyrelsen bifaller liggande förslag.

Ärendet

Motionen

Motionärerna lyfter att mammografi har gjort att fler överlever cancer genom att sjukdomen upptäcks tidigt. Ju tidigare upptäckten görs desto större möjlighet att överleva. Därför är det enligt motionärerna av största vikt att få så många kvinnor som möjligt att delta i mammografi.

Bakgrund

Socialstyrelsen har genomfört en kunskapsöversyn på området och publicerade med denna i beaktande i maj 2023 nya rekommendationer på området. Socialstyrelsens nya rekommendation till regionerna är att inte erbjuda mammografiundersökning till kvinnor över 74 år.

Lag och förordning

I *lagen (2016:659) om avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården* finns bestämmelser om regionens ansvar för viss avgiftsfri screening inom hälso- och sjukvården (1 § första stycket). En region ska erbjuda avgiftsfri screening i enlighet med vad regeringen meddelat föreskrift om (2–3 §§). Med screening avses en systematisk undersökning med hjälp av en speciell metod av en grupp personer för att upptäcka tillstånd som innebär en hög risk för framtida ohälsa (1 § andra stycket).

Regeringen har i sin tur beslutat om en förordning, *förordningen (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer*, där det framgår att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om bland annat vilka ålderskategorier som ska omfattas av screeningen (3 §).

Socialstyrelsens föreskrifter

Socialstyrelsens föreskrift *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om villkor för avgiftsfri screening (HSLF-FS 2019:14)* anger med stöd av bemyndigandet från regeringen vilka som ska erbjudas screening för bröstcancer.

- **3 §** Regionerna ska erbjuda avgiftsfri screening för bröstcancer med mammografi var 18–24:e månad till personer som vid födseln har tillskrivits det juridiska könet kvinna och tillhör åldersgruppen 40–74 år.
- **4 §** Screeningen ska inte erbjudas, om det i det enskilda fallet är olämpligt eller obehövt av medicinska skäl.

Medicinska skäl kan exempelvis vara att en person har fått eller ska få motsvarande undersökning i annan vård och behandling eller har genomgått ett kirurgiskt ingrepp som minskar risken för bröstcancer.

Socialstyrelsens rekommendation gällande screening för bröstcancer

Socialstyrelsen har, utöver föreskriften, i maj 2023 gett en förtydligande rekommendation om vilken åldersgrupp som inte bör erbjudas screening:

Socialstyrelsen rekommenderar regionerna att inte erbjuda screening för bröstcancer till personer över 74 år. Personer som söker vård för symtom på bröstcancer behöver dock alltid utredas och följas upp enligt gällande rutiner, oavsett ålder.

Motivering till Socialstyrelsens rekommendation gällande åldersspann

- Det är inte klarlagt att screening efter 74 år har fördelar
- Det saknas kunskap om effekten av screening för bröstcancer efter 74 års ålder.
- Det går inte att fastställa att eventuella positiva effekter överväger de negativa.
- Det är inte säkert att dödligheten i bröstcancer skulle minska tack vare upptäckterna i screeningen.
- Man skulle också riskera onödig behandling av cancer som aldrig hade gett symtom under patientens livstid.

Eftersom screening alltid innebär negativa effekter är den bara motiverad om det finns tillräckligt stora positiva effekter, i form av minskad sjuklighet och dödlighet.

Aktuell forskning har inte kunnat påvisa positiva effekter för screening av kvinnor över 74 år i den omfattning att screening kan anses överväga de negativa effekterna.

Exempel på negativa effekter med screening är risker relaterade till strålning, risk för onödig oro, överdiagnostik och överbehandling.

En övre åldersgräns på 74 år stämmer samtidigt överens med europeiska riktlinjer på området. Socialstyrelsen bedömer därmed att regionerna inte bör erbjuda screening för bröstcancer till personer över 74 år. Personer som söker vård för symtom på bröstcancer behöver dock alltid utredas och följas upp enligt gällande rutiner, oavsett ålder.

Laglig grund för att få utföra screening

Strålskyddslagen (2018:396) reglerar när strålning får ske. Eftersom mammografi är en röntgenundersökning går undersökningen under strålskyddslagen. Enligt 3 kap. 1 § strålskyddslagen är det förbjudet att genomföra en röntgen som inte är berättigad. Med att en metod, en åtgärd eller en verksamhet är *berättigad* avses enligt förarbetena att den medför en nytta som överstiger den skada som metoden, åtgärden eller verksamheten kan medföra (prop. 2017/18:94 s.8). Den som bedriver en verksamhet där strålning används ska se till att metoden är berättigad i varje enskilt fall (3 kap. 3 § strålskyddslagen). Det måste alltså stå klart att nyttan överstiger skadan för att strålning ska få användas.

Åldersgränserna för bröstcancerscreeningen är satta enligt evidens om nytta med undersökningen och inom vilka åldrar man på gruppnivå kan se minskad dödlighet i bröstcancer. Utan giltiga skäl blir undersökningen olaglig.

Nuläge Region Norrbotten

Bild- och funktionsmedicin följer Socialstyrelsens rekommendationer och erbjuder kostnadsfri screening var 18-24:e månad till kvinnor mellan 40 och 74 år.

Kvinnor som inte ingår i screeningintervallet och har symtom ska vända sig till hälsocentral eller mammografirådgivningen för bedömning om remiss till mammografi. Det är dock ansvarig läkare som bedömer vilka undersökningar som ska utföras

I landet deltar totalt 78 procent av kallade kvinnor i mammografiundersökning. I Norrbotten är deltagandet högre, hitintills år 2023 har 84 procent av kallade kvinnor i länet deltagit. Spridning mellan kommunerna är 81–87 procent. Högst i Kalix och lägst i Boden. Deltagandet låg 2022 på 82 procent, 2021 på 83 procent och 2020 på 82 procent.

Samtal med mammografirådgivningen är avgiftsfri. En erfaren mammografiröntgensjuksköterska gör en strukturerad bedömning och skriver vid behov remiss för undersökning. Det är läkare som slutligen bedömer hur fallet ska hanteras och om exempelvis läkarbesök, mammografiundersökning eller ultraljud ska utföras. Om remiss utföras utgår sedvanlig besöksavgift, medan själva undersökningen är avgiftsfri. Bedömning av undersökningsresultat utförs av mammografiläkare och svar skickas via brev eller ges i samband med besöket.

Omvärldsbevakning

En övre åldersgräns för mammografiscreening på 74 år stämmer överens med gällande europeiska riktlinjer på området. Screeningprogrammet bestäms och regleras av Socialstyrelsen. Den svenska mammografiscreeningen mellan 40–74 år står sig väl, med ett brett intervall, i ett internationellt perspektiv. Det är Sverige tillsammans med ett par andra länder som erbjuder screening för kvinnor mellan 40 och 74 år, medan EU:s rekommendationer gäller mellan 50 och 69 år. Åldersspannet 50–69 år gäller i de flesta andra länder internationellt.

Ingen region i Sverige erbjuder i dagsläget mammografiscreening till kvinnor över 74 år. Ingen region erbjuder avgiftsfri screening för kvinnor i åldern 74–80 år.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms vara positivt för jämställdheten mellan kvinnor och män, Detta då beslutet leder till att regionen vid all screeningverksamhet, för såväl kvinnor som män, följer Socialstyrelsens rekommendationer och aktuellt evidensläge.

Barnrättsperspektiv

Beslutet påverkar inte barn då mammografiscreening endast sker i åldersgruppen 40–74 år.

Beslutsunderlag

1. Regionfullmäktiges beslut 2024-02-21 § 20 – Motion 16-2023 om mammografi för kvinnor över 74 år
2. Motion 16–2023 om mammografi för kvinnor över 74 år
3. RF beslut 211123–24 § 106 – Motion 1–2020 om mammografiscreening för kvinnor över 74 år
4. Socialstyrelsens rekommendation Screening för bröstcancer maj 2023
5. Återremittering angående Motion 16–2023 om mammografi för kvinnor över 74 år (ändringar markerade)

Protokollsutdrag skickas till

Divisionschefer

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ekonomi- och planeringsdirektör

§ 80

Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten

Dnr NLL-01521-2023

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen beslutar att, med regionala utvecklingsnämnden förslag i beaktning, föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Reservationer

Marianne Sandström (SD) och Lars-Åke Vikström (SD) reserverar sig mot beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

Statens Energimyndighet och Länsstyrelsen i Västra Götaland har fått i uppdrag av regeringen att utarbeta regional respektive lokal energiplanering. Regionstyrelsen anser att Region Norrbotten bör avvakta resultatet av regeringsuppdragen innan eventuella uppdrag ges till Energikontor Norr.

Sammanfattning

Lars-Åke Vikström, Kristina Karlsson, Marianne Sandström, Lage Hortlund, Susanne Ström och Per Ågren (SD) yrkar i en motion att Energikontor Norr ska ges följande uppdrag:

- Undersöka och föreslå lämpliga platser för byggande av kärnkraft.
- Redovisa en tidsplan för när kärnkraften kan utgöra ett komplement till energiförsörjningen i Norrbotten.
- Redovisa vilka energislag som förutom kärnkraften kan leverera ca 70 TWh under kommande 10–20 årsperiod.
- Redovisa vilket energislag som kommer att kunna utgöra balanskraft i nätet vid en storskalig utbyggnad av vindkraft.

Ärendets behandling under sammanträdet

Glenn Berggård (V) föreslår bifalla liggande förslag.

Marianne Sandström och Lars-Åke Vikström (SD) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag mot bifall av motionen och finner att regionstyrelsen bifaller liggande förslag.

Ärende

Motionen

Motionärerna redogör för att Norrbotten under den kommande 10–20 årsperioden behöver utöka sin energianvändning med uppåt 100 terawattimmar (TWh). Luleälven producerar som mest cirka 15 TWh och markbyggen kan med optimala vindförhållanden producera cirka 12 TWh. Det innebär en brist på cirka 70 TWh under kommande decennier. Om energimängden ska produceras med markbaserad vindkraft måste delar av Norrbottens yta kalavverkas. Konsekvenserna för fauna, miljö, andra näringar och naturvärden skulle då bli enorma.

Lokal och regional energiplanering

Elsystemets utveckling är central för att klara av den gröna omställningen. Det är viktigt att elsystemets samtliga delar; elnät, elproduktion och elkonsumention byggs ut i takt med varandra. För att möjliggöra en harmoniserad utbyggnad behöver stärkt samordning och planering finnas på såväl nationell, regional och lokal nivå.

Statens Energimyndighet och Länsstyrelsen i Västra Götalands län fick den 6 juli 2023 i uppdrag att utveckla den regionala och lokala energiplaneringen.

Länsstyrelsen ska ta fram en handlingsplan med syftet att stärka den regionala energiplaneringen. Handlingsplanen ska bidra till ökad kunskap på nationell nivå om regionala förutsättningar och behov för elektrifieringen.

Som stöd till lokala och regionala aktörer ska Energimyndigheten identifiera behov av metodstöd för att beräkna framtida el- och effektbehov. Metodstödet ska underlätta framtagande av kunskapsunderlag i den regionala handlingsplanen och möjliggöra bedömningar på nationell nivå.

Uppdraget till Länsstyrelsen i Västra Götaland ska slutredovisas i december 2024. Uppdraget till Energimyndigheten ska slutredovisas 30 juni 2024.

Därtill har samtliga länsstyrelser, genom Regleringsbrevet 2024, fått i uppdrag att påbörja arbetet med framtagande av regionala handlingsplaner för elektrifiering. Planerna ska vara klara senast den 31 mars 2026. Arbetet ska utgå från de nya energipolitiska målen som regeringen föreslår i den energipolitiska inriktningspropositionen.

Regionala utvecklingsnämndens beredning av ärendet

Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för regionens arbete med regional utveckling, kultur, trafik och infrastruktur.

Regionala utvecklingsnämnden har till regionstyrelsen lämnat ett förslag till beslut, vilket framgår av nämndens beslut den 19 mars 2024. Regionstyrelsen föreslår föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet påverkar inte alls barn.

Beslutsunderlag

1. Regionala utvecklingsnämndens beslut 2024-03-19 § 35 – Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten
2. Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

§ 81

Sammanträdet avslutas

Regionstyrelsens ordförande förklarar sammanträdet avslutat klockan 14:22